

Delårsrapport 2 2023

Socialförvaltningen

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2023-09-14
Gäller 2023
Ärendenr SON 2023/5
Version [1.0]

Deltagare från daglig verksamhet, Återbruket, deltog i ett seminarium under Almedalsveckan.

Delårsrapport 2

Innehåll

Delårsrapport 2 2023	0
Socialförvaltningen.....	0
Delårsrapport 2 2023	0
Delårsrapport 2 2023	0
Socialförvaltningen.....	0
Delårsrapport 2 2023	0
1 Sammanfattning	1
2 Händelser av väsentlig betydelse.....	3
3 Förväntad utveckling.....	6
4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet	8
5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet.....	10
6 Kvalitetsberättelse	12
6.1 Inkomna synpunkter.....	15
7 Väsentliga personalförhållanden.....	17
7.1 Personalvolym.....	18
7.2 Sjukfrånvaro	21
7.3 Åtgärder för att minska beroendet av hyrpersonal.....	22
8 Ekonomisk uppföljning	22
8.1 Budget 2023	22
8.2 Periodens resultat (januari till augusti)	23
8.3 Nettokostnadsutveckling	25
8.4 Årsprognos	30
8.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.....	33
8.6 Åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott	44
8.7 Investeringar	45
9 Uppföljning av aktiviteter i verksamhetsplanen	46

1 Sammanfattning

Kvalitet

Socialförvaltningen bidrar till den gotländska samhällsutvecklingen genom sina insatser och samverkan med andra nämnder och myndigheter. Förvaltningens kärnverksamhet är ett viktigt bidrag för regionens måluppfyllelse. Genom att samverka för att gotländska ungdomar får rätt förutsättningar att fullfölja gymnasiet genom att ge stöd och hjälp till ungdomar som är i behov av det. Arbetet sker i samarbete mellan socialförvaltningen (SOF), hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF). Ett annat exempel är arbete våld i nära relationer utifrån

antagen plan.

För att erbjuda tjänster av hög kvalitet behövs ett pågående förbättringsarbete, en öppenhet för nya möjligheter och en stor vilja att förändra. Vi fortsätter att utveckla våra digitala tjänster, tillsammans med våra brukare och användare. Medarbetare involveras genom arbetsplatsträffar och möjlighet ges till att vara delaktig och drivande i förändringsarbeten. Förvaltningens uppdrag är att ge invånare med behov tjänster med god kvalitet. Avdelningarna involverar brukare/klienter/patienter och anhöriga genom arbetsmodeller som Signs of Safety, och brukarundersökningar, brukarenkäter och brukarråd – för att erbjuda anpassade insatser och aktiviteter.

Samverkan är viktig för att uppnå effektfulla insatser. Förvaltningen samverkar med övriga förvaltningar och aktörer, exempelvis genom FOSSAM, utskrivningsprocessen och i arbetet med våld i nära relationer. En kunskapsbaserad socialtjänst handlar om att erbjuda insatser och göra val baserad på forskning och beprövad erfarenhet. Ett exempel är ”våga fråga om våld” där vi bidrar till metodutvecklingen inom området.

Medarbetare

Förvaltningen har startat upp nya utbildningsomgångar inom äldreomsorgslyftet. Medarbetare inom individ- och familjeomsorgen har för första gången påbörjat utbildning genom yrkesresan och förvaltningen har även startat upp ett basår för sjuksköterskor. Alla schemalagda verksamheter inom äldreomsorgen, omsorgen om personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorgen och hemsjukvården, har tagit fram scheman utifrån de nya arbetstidsreglerna som träder i kraft den 1 oktober. Svårigheterna att rekrytera nya medarbetare till lediga tjänster sprider sig till allt fler områden och blir alltmer påtaglig. Sommarbemanningen har varit skör i egenregi men verksamheterna har lyckats lösa sina uppdrag genom att medarbetare bland annat visat en stor vilja att hjälpa till i andra verksamheter. Några medarbetare har också löst in semesterdagar för att kunna arbeta under sommaren. Bonus har betalats till vikarier som schemalagts över sommaren och förvaltningen har varit tvungna att avropa hyrsjuksköterskor till särskilda boenden och hemsjukvården. Särskilda boenden i Visby, både privata och egenregi, har startat ett samarbete med Ung omsorg i syfte att ge de äldre en guldkant på helgerna och samtidigt motivera högstadiel elever att välja äldreomsorgen som sitt framtida yrke.

För perioden uppvisar förvaltningen överlag en ökad frisknärvaro och en minskad korttidsfrånvaro. En särskild hälsosatsning har gjorts på friskvårdstimme och förstärkt friskvårdsbidrag till omvårdnads- och omsorgspersonal och en ny rutin kring sjukskrivning har införts som innebär att arbetsgivaren får en mer aktiv roll i medarbetarens återgång till arbete. Perioden visar på positiva resultat avseende frisknärvaron, ökade sysselsättningsgrader och ökad kompetens. Utmaningar kvarstår kring kompetensförsörjning av nya medarbetare, schemaläggning enligt de nya arbetstidsreglerna och utveckling av hållbara chefsområden.

Ekonomi

Socialförvaltningen har en ekonomi i balans tack vare tillskott av statsbidrag, bidrag som främst avser äldreomsorgen. Statsbidragen bidrar till utveckling och kompetenshöjning samt till bättre ekonomiska förutsättningar. Intäkterna från statsbidrag minskar dock avsevärt 2024 och framåt. Det har varit stora kostnadsökningar senaste året.

Löneökningarna för stor del av förvaltningens medarbetare har landat över 4 procent. Det är också stora kostnadsökningar på externa avtal, livsmedel, förbrukningsmaterial, transporter och hjälpmedel.

För äldreomsorgen redovisas ett överskott mot budget, men det finns en relativt många brukare med beslut om insats som inte kan verkställas. Detta rör särskilt boende för äldre och bristen på platser kommer att bestå närmaste åren, detta kan resultera i viten. När fler platser väl tillkommer är risken att det kommer att bli ett underskott. Verksamheten bedrivs med relativt låga kostnader nationellt sett. Hemtjänstvolymen ökar något, främst för hemtjänsten i egen regi.

Det är sedan flera år stort underskott mot budget för LSS-verksamheten, verksamheten är underfinansierad med tanke på att den bedrivs med mycket låga kostnader i nationella jämförelser. Dock finns risk för att kvaliteten påverkas negativt med så låga kostnader. De senaste åren har kostnaderna för bostad med särskild service ökat. När det tillkommer fler platser under hösten och nästa år kommer kostnaderna att öka ännu mer och underskottet bli ännu större. Några stora statsbidrag finns inte inom LSS-området, här finns det bara ett litet statsbidrag för att höja brukarnas ersättning inom daglig verksamhet.

För individ- och familjeomsorgen är det underskottet för perioden och i prognosen för helåret. Det höga kostnadsläget för beroendevården kvarstår däremot fortsätter kostnaderna för försörjningsstödet att minska. För barn- och ungdomsvården är kostnadsutvecklingen måttlig, kostnadsläget har sjunkit de senaste åren och närmar sig riksgenomsnittet.

Det ekonomiska läget kommer att försämrats 2024 och framåt då det är stora kostnadsökningar som beror på rådande inflation, svårighet att kompetensförsörja och för att förvaltningen tappar stora statsbidrag. Inom socialförvaltningen genomförs olika åtgärder som syftar till att begränsa kostnadsutvecklingen. Främst arbetar förvaltningen med åtgärder för att sänka sjuktalet samt få en hållbar bemanning.

Kompetensförsörjningen är tillsammans med ekonomin socialförvaltningens största utmaning. Det är mycket viktigt att socialförvaltningen får statsbidrag eller motsvarande finansiering 2024 för att kunna fortsätta med kompetensutvecklingen. Det är en grundläggande förutsättning för att klara verksamheten framåt med bibehållen kvalitet.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Medarbetare

Kompetensförsörjningen

- Det är en fortsatt stor utmaning att rekrytera medarbetare inom flera områden i socialförvaltningen, bland annat sjuksköterskor, undersköterskor, stödpedagoger, socionomer, arbetsterapeuter och fysioterapeuter.
- Förvaltningen arbetar på bred front för att rekrytera och behålla personal.
- Sommaren var skör när det gäller bemanningen inom främst äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Tack vare att medarbetare var

flexibla och kunde gå in i andra arbetsgrupper löste sig de problematiska dagarna på ett bra sätt. Medarbetare ska ha en stor eloge för arbetet under sommaren.

- Sommaren har medfört övertid samt anlitande av bemanningsföretag på fem enheter.

Utbildningssatsningar

En rad satsningar på utbildning och fortbildning görs. Här är några exempel:

- Området barn och unga inom individ- och familjeomsorgen har påbörjat Yrkesresan.
Yrkesresan är en nationell satsning på kompetensutveckling inom socialtjänsten.
- Äldreomsorgslyftet fortsätter under året inom särskilt boende och hemtjänst.
- Vidareutbildning för undersköterskor.
- Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning utbildas i bland annat metoderna salutogent förhållningssätt och individens behov i centrum, IBIC.
- Hemsjukvården, särskilt boende och omsorgen om personer med funktionsnedsättning specialutbildar sjuksköterskor till distriktssjuksköterskor och silviasystrar.
- Basårstjänstgöring för nyutbildade sjuksköterskor

Särskild hälsosatsning

Den särskilda hälsosatsningen är igång för dem som arbetar inom avdelningarna hemtjänst, omsorgen om personer med funktionsnedsättning och särskilt boende. Medarbetarna får ett friskvårdsbidrag på 5 000 kronor och en schemalagd friskvårdstimme. Drygt 1 000 medarbetare är med i satsningen som ska utvärderas i slutet av året. Förhoppningen är att frisknärvaron ökar.

Aktiv sjukskrivning

Socialförvaltningen har i vissa arbetsgrupper börjat arbeta enligt modellen Aktiv sjukskrivning.

Aktiv sjukskrivning är ett arbetssätt som innebär att arbetsgivaren har en mer aktiv roll under en medarbetares sjukfrånvaro och arbetar mer förebyggande.

Förändring kring dygnsvila

Förändring i kollektivavtalet innebär nya förhållningsregler kring schemaläggning utifrån bland annat dygnsvila. Det är paragraf 13 i AB, allmänna bestämmelser, som förändras. Det innebär schemaförändringar i många enheter senast den 1 oktober. Detta har medfört oro bland såväl medarbetare som chefer. Förändringen kommer att utvärderas.

Verksamheterna

Läkemedelautomater

Läkemedelsautomater breddinfördes under våren inom hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Hittills har 69 automater lämnats ut av hemsjukvården, som gör bedömningen av vem som kan ha behov av en automat.

Ung omsorg

Hittills har ett 70-tal ungdomar arbetat på särskilt boende inom ramen för Ung omsorg.

Genom Ung omsorg hoppas förvaltningen engagera och intressera ungdomar för äldreomsorgen och samtidigt ge äldre på särskilda boenden möjlighet till trevliga möten med unga.

Uppmärksammat återbruk inom daglig verksamhet

Flera dagliga verksamheter inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning arbetar i dag med återbruk av olika slag. I ett samarbete med teknikförvaltningen tar de också emot prylar på återvinningscentralerna i Klintehamn och Visby. Både deltagare och handledare från daglig verksamhet deltog på just detta tema i ett av Region Gotlands seminarier under Almedalsveckan. Även media har uppmärksammat daglig verksamhets arbete med hållbarhet och återbruk.

Nytt nyckelsystem i hemsjukvården och hemtjänsten

Ett nytt nyckelsystem inom hemsjukvård och hemtjänst är infört, vilket medfört en förbättrad arbetsmiljö för medarbetarna då det gamla systemet drogs med en rad problem.

Nyckelpersoner i arbetet mot våld i nära relation

Alla enheter i socialförvaltningen har under våren utsett nyckelpersoner kring arbetet mot våld i nära relation. Även privata utförare har utsett nyckelpersoner.

Språkombud

Drygt tio medarbetare inom socialförvaltningen har utbildats till språkombud. Målet med språkombud är medarbetare med uppdrag att stödja kollegor när det gäller språkutveckling.

Stödja fler till egen försörjning

Under förra året genomförde regionstyrelseförvaltningen en arbetsmarknadsutredning, Denna resulterade i beslut om en utvecklad samverkan mellan individ- och familjeomsorgen och avdelningen för arbetsmarknad och etablering. Arbetet pågår på flera nivåer för att stödja människor till egen försörjning.

Dagverksamhet för hemlösa

I våras öppnade verksamheten Ansgar, ett samarbete mellan socialförvaltningen, Visby domkyrkoförsamling och Visby stadsmision. Ansgar har lokaler i Birkagårdens källare i Visby. Förutom att hemlösa kan komma in och få en stunds värme, gemenskap och fika erbjuder dagverksamheten också aktiviteter och möjligheter till råd, stöd och kontakt.

Utskrivningsprocessen

Inom myndighetsavdelningen, hemtjänsten och hemsjukvården pågår arbetet med att förbättra utskrivningsprocessen. Målet är att i samverkan med hälso- och sjukvård säkerställa att patienter skrivs ut samma dag som de har bedömts som utskrivningsklara.

Projektet Trygg omsorg

I projektet Trygg omsorg i hemmet prövar myndighetsavdelningen en mer flexibel insats i hemmet efter att en brukare varit inlagd på lasarettet. Detta för att brukaren snabbare och på ett tryggt sätt ska kunna återvända hem.

Prioriteringsordningen för särskilt boende

Under våren tog socialnämnden beslut om att frånga prioriteringsordningen som används vid fördelning av platser till särskilt boende. Förändringen har resulterat i att alla brukare med beslut om plats på demensboende i Visby är inflyttade och det finns endast några få lediga platser med demensinriktning lediga. Det tillfälliga beslutet gäller fram till och med 31 oktober med möjlig förlängning året ut.

Demensteam

Utvecklingen av ett demensteam i socialförvaltningen pågår där en arbetsterapeut från hemsjukvården är teamledare.

Förlängt samarbete med Samhall och nytt avtal med Veteranpoolen

Region Gotlands hemtjänst har förlängt avtalet med Samhall kring städtjänster. Dessutom har ett ettårigt avtal träffats med Veteranpoolen för att få hjälp med ledsagning.

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Arbetet med fast omsorgskontakt i hemtjänsten är i full gång där vi säkerställer att brukarna har en fast omsorgskontakt hos hemtjänsten.

Nypremiär för socialförvaltningens podcast

Förvaltningens podcast I verkligheten har haft nypremiär. Första avsnittet handlar om socialförvaltningens Efterlevandelots, som är ett stöd till personer som har anhöriga som tagit livet av sig.

3 Förväntad utveckling

Region Gotlands ekonomiska läge, ökade kostnader och ett minskat inflöde av medel från statsbidrag kommer att påverka verksamheterna på olika sätt.

Andelen hushåll som uppbär försörjningsstöd förväntas öka under hösten med anledning av inflationen samt den förväntade ökade arbetslösheten. Detta kommer att ställa krav på fortsatt god samverkan med andra myndigheter.

Problematik som handlar om normbrytande beteende och kriminalitet bland barn/unga ökar vilket kräver insatser från socialtjänst och andra aktörer. Det finns ett tydligt behov av att stärka det brottsförebyggande arbetet kring barn och unga på Gotland.

Förlagen i samsjuklighetsutredningen förväntas träda i kraft. Detta kommer att medföra en utveckling av socialtjänstens ansvar kring boende och sysselsättning. Vidare förväntas viss verksamhetsövergång till hälso- och sjukvården.

Bristen på bostäder för utsatta grupper behöver fortsatt prioriteras då individer riskerar att bli kvar i socialtjänstens insatser då boendelösningar saknas.

Behovet av särskilda boenden ökar. Utvecklingen är förväntad men oroar då förvaltningen inte har platser att tillgå i samma takt som behov uppstår. Byggen av nya särskilda boenden planeras dock, närmast i Klintehamn.

Kön till boende enligt LSS kommer att kortas avsevärt när gruppboenden på Terra Nova blir klar. Dessutom byggs ett nytt boende med privat utförare i Visby och ett i Slite.

Den demografiska utvecklingen tillsammans med God och nära vård kommer att leda till att fler vårdas i hemmet. Detta syns dock ännu inte i behovet av exempelvis hemsjukvård.

Brukartimmarna inom Region Gotlands hemtjänst ökar, från cirka 29 000 timmar i snitt i månaden under 2022 till i januari 2023 då det var i snitt cirka 32 000 timmar. Det här gör att en del hemtjänstgrupper blir väldigt stora, och behöver hanteras framöver. Troligtvis genom nya chefsområden.

Förvaltningen arbetar med att sträcka ut handen till ideell sektor än mer. Ett exempel är Röda tråden som löper genom aktiviteter som Hälsa65 respektive anhörigstödet driver. Det

kan till exempel handla om att samverka när det gäller att erbjuda seniorer utbud för att främja hälsa och förebygga ofrivillig ensamhet.

4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet

Social hållbarhet

För Region Gotland innebär social hållbarhet att bygga ett tryggt och öppet samhälle för invånare och besökare. Ett jämlikt och jämställt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa. Gotland är en ö som präglas av en mångfald av uttryck och ett rikt kulturliv. En plats där människor känner tillit och förtroende för samhället och varandra samt känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen. Ett socialt hållbart samhälle som tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. Samhället ska tillgodose alla människors grundläggande behov, säkerställa de mänskliga rättigheterna, bidra till att alla människor är inkluderade samt anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

Socialförvaltningen bidrar till den gotländska samhällsutvecklingen genom sina insatser och samverkan med andra nämnder och myndigheter. Förvaltningens kärnverksamhet är ett viktigt bidrag för regionens måluppfyllelse.

Förvaltningen deltar i och driver arbeten med:

- att ge gotländska ungdomar rätt förutsättningar att fullfölja gymnasiet genom att ge stöd och hjälp till ungdomar som är i behov av det. Arbetet sker i samarbete mellan socialförvaltningen (SOF), hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (UAF).
- en god hälsa för alla medborgare och en vardag fri från våld, där individen kan utvecklas.
- att erbjuda insatser med god kvalitet och hög patientsäkerhet, och att utveckla vården och omsorgen i linje med målbilden för hälsa genom hela livet.
- ett aktivt arbete med planer och rutiner för kris- och katastrofberedskap bidrar förvaltningen till att trygga och säkerställa invånarnas behov även vid särskilda händelser.
- att fortsatt arbeta med miljöfrågor genom att bidrar till minskad användning av engångsartiklar, hållbara transporter och miljömedvetna val i vardagen.
- att fortsätta arbeta för att använda digitaliseringens möjligheter, och påverka till minskat resande och minskade koldioxidutsläpp.
- att genom erbjuda icke biståndsbedömda insatser ge medborgare en möjlighet att lätt kunna få råd och stöd vid behov på ett enkelt sätt och i utredningar inkluderas att fråga om hälsa och fysisk aktivitet.

Mål	Bedömning
01. Alla fullföljer gymnasiet och har förutsättningar för ett livslångt lärande	Delvis uppfyllt
<p>Kommentar: Förvaltningen arbetar aktivt för bidra till goda förutsättningar för att fullfölja gymnasiet genom samverkan med UAF och HSF, exempelvis FOSSAM Arbetet med barnkonventionen fortgår. Ett samlat och ökat fokus på våld i nära relationer genom förvaltningens plan och aktiviteter.</p>	
02. Befolkningen har likvärdiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och alla barn har goda uppväxtvillkor	Delvis uppfyllt

Kommentar:

Inom hela förvaltningen pågår arbete med Hälsa genom hela livet, dels genom information och dels genom aktiviteter som rör oss mot målbilden. Förvaltningen har ett stort fokus på hälsofrämjande aktiviteter för både brukare och medarbetare i syftet att ge alla förutsättningar för en jämlik hälsa.

Förvaltningen arbetar enligt beslutad plan för att motverka Våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor.

03. Gotland har god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar	Delvis uppfyllt
--	-----------------

Kommentar:

Arbete pågår med att kontinuerlig uppdatera rutiner och vägledande dokument kring oförutsedda händelser.

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelse inom samhällsperspektivet genom att aktivt arbeta tillsammans med brukare/kunder/klienter/patienter och i samverkan och samhandling med övriga förvaltningar, myndigheter och aktörer.

Ekonomisk hållbarhet

För Region Gotland innebär ekonomisk hållbarhet att skapa tillväxt på ett balanserat sätt i nyttjandet av resurser. Genom ökad attraktionskraft, höjd utbildningsnivå, innovativa idéer och samverkan skapas förutsättningar för tillgång till arbetskraft med rätt kompetens på lång sikt och därmed en ekonomisk tillväxt.

Vidare är ett bra näringslivsklimat, goda kommunikationer, tillgång till ett varierat utbud av bostäder och en väl utbyggd infrastruktur viktiga förutsättningar för att hela Gotland ska fortsätta att utvecklas positivt och nå en ökad befolkningsmängd.

Mål	Bedömning
04. Ökad befolkning i arbetsför ålder	Ej utvärderad
05. Det finns goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla hållbara företag på hela Gotland	Ej utvärderad
06. Det finns goda förutsättningar för ett offensivt bostadsbyggande över hela ön	Ej utvärderad

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelse inom ekonomisk hållbarhet genom ett gott resursutnyttjande. Förvaltningen arbetar aktivt för att utvecklas och förbättras i arbetsgivarrollen och bidrar till att Gotland är bra plats att jobba på.

Ekologisk hållbarhet

Region Gotlands arbete ska möjliggöra för boende, besökare och verksamheter på Gotland att bli klimatneutrala, i linje med nationella mål baserade på FN:s Parisavtal. Det innebär kontinuerliga utsläppsminskningar av växthusgaser genom omställning till förnybar energi och energieffektivisering. Vidare ska Region Gotland arbeta för ett rent grundvatten och en levande Östersjö samt bidra till giftfria kretslopp. Den cirkulära ekonomins betydelse ska öka och naturen ska brukas så att ekosystemtjänsterna värnas och öns biologiska mångfald säkras.

Mål	Bedömning
07. Gotlands klimatavtryck minskar	Delvis uppfyllt
Kommentar:	
Arbete pågår inom förvaltningen i enlighet med handlingsplanen för miljöarbete.	
08. Tillgången till vatten av god kvalitet är långsiktigt säkrad	I hög grad uppfyllt
09. Hållbara val bidrar till ansvarsfullt samhällsbyggande som minskar belastningen på ekosystemen	I hög grad uppfyllt

5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet

Förvaltningen har under året bidragit till regionens utveckling och måluppfyllelse utifrån verksamhetsperspektivet.

För socialförvaltningen innebär hög kvalitet att vi följer och utvecklar socialnämndens ledningssystem för kvalitet. Att varje aktör inom nämndens ansvarsområde ser sin roll i kvalitetsarbetet och att detta säkras genom tydliga uppdrag och uppföljning av verksamheten och den vård och omsorg som ges den enskilde. För att erbjuda tjänster av hög kvalitet behövs ett pågående förbättringsarbete, en öppenhet för nya möjligheter och en stor vilja att förändra.

Förvaltningen deltar i och driver arbeten med:

- fortsätta att utveckla våra digitala tjänster, tillsammans med våra brukare och användare, så vi blir mer tillgängliga för medborgarna genom utvecklandet av ett flertal digitala tjänster och informationsvägar i syfte att underlätta kontakten med och informationen till medborgarna, andra aktörer och samverkanspartners.
- utveckla och förfinas brukar- och patient delaktighet i förändringsarbeten inom ramen för Hälsa genom hela livet.
- genom arbetsplatsträffar ges alla medarbetare möjlighet till delaktighet och påverkan.
- ett aktivt kompetensförsörjningsarbete på flera områden. Exempelvis rätt använd kompetens, satsningar på kompetensutveckling och satsningar på att sänka sjuktalen.

Kvalitet

För Region Gotland innebär kvalitet att vi skapar värde tillsammans med dem vi är till för. Regionens processer är värdeskapande, effektiva, rättssäkra, transparenta, och förebyggande. De bidrar därmed till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

För att klara utmaningarna i välfärden är regionen en modig organisation med ett intensifierat utvecklingsarbete genom systematiskt kvalitetsarbete, ständiga förbättringar, digitalisering, innovationer och förnyelsesprång.

Mål	Bedömning
10. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster upplever att det är lätt att komma i kontakt med berörd verksamhet inom regionen	I hög grad uppfyllt

Kommentar:

Vi fortsätter att utveckla våra tjänster så vi blir mer tillgängliga för medborgarna genom utvecklandet av ett flertal digitala tjänster och informationsvägar i syfte att underlätta kontakten med och informationen till medborgarna, andra aktörer och samverkanspartners.

Ett aktivt arbete pågår med ta bort telefontider för att öka tillgängligheten.

11. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster kan vara medskapande och blir respektfullt bemötta	Delvis uppfyllt
--	-----------------

Kommentar:

Förvaltningen bidrar till måloppfyllelse genom att ta till vara förbättrings och utvecklingsförslag samt hanteringen av avvikelser och synpunkter.

12. Hög kvalitet och effektiva processer i verksamhet och tjänster säkras genom ständiga förbättringar, digitalisering, innovation och förnyelsesprång	I hög grad uppfyllt
--	---------------------

Medarbetare

Region Gotland är en modig organisation som klarar omställning och förändring. Vi är en tillitsbaserad organisation där engagerade ledare och medarbetare är avgörande för att nå resultat för dem vi är till för. Medarbetarna upplever ett gott ledarskap präglad av dialog och förankring. Alla ser sin del i helheten och bidrar aktivt till positiva resultat i verksamheten. Vi är tillsammans goda ambassadörer för Region Gotland.

Mål	Bedömning
13. Region Gotland präglas av en tillitsbaserad kultur	Delvis uppfyllt

Kommentar:

Samtliga avdelningar arbetar med att lyfta förändringar på arbetsplatsträffar som ger möjlighet för medarbetare att på ett tidigt stadium involveras i förändringsarbetet. Arbetet fortsätter med att skapa ramar inom respektive verksamhet som möjliggör för alla medarbetare att ta initiativ och visa engagemang i sitt dagliga arbete. Målet anses delvis uppfyllt.

14. Region Gotland lyckas kompetensförsörja genom aktivt och strategiskt arbete	Delvis uppfyllt
---	-----------------

Kommentar:

Förvaltningen bedriver ett målmedvetet kompetensförsörjningsarbete i enlighet med kompetensförsörjningsplanen. Arbetet har inneburit att förvaltningen omformat några av de roller och funktioner som är starkt knuta till kompetensförsörjningsarbetet inom förvaltningen. Under våren har det varit fortsatt svårt att försörja äldreomsorgen med undersköterskor. Under sommaren har hirsjuksköterskor använts inom särskilda boenden. Behovet att rekrytera undersköterskor beror framför allt på den stora kompetensutvecklingsinsats som fortsätter inom äldreomsorgslyftet samt strävan att stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen. Mot bakgrund av de kvarstående svårigheterna att kompetensförsörja inom äldreomsorgen bedöms målet som delvis uppfyllt.

15. Region Gotland är en hälsofrämjande organisation där det aktiva förebyggande arbetsmiljöarbetet är i fokus	I hög grad uppfyllt
--	---------------------

Kommentar:

Förvaltningen har under året infört aktiv sjukskrivningen inom stora delar av särskilda boenden, hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen har också gjort en särskild hälsosatsningen inom samma avdelningar. I juni hade det ackumulerade sjukalet minskat till 7,90% jämfört med 9,18% i juni 2022. Målet bedöms i hög grad uppfyllt.

6 Kvalitetsberättelse

Att leverera tjänster och service med god kvalitet är en av utgångspunkterna i Region Gotlands verksamhetsidé. För att skapa en utvecklande och hållbar kvalitetskultur har Region Gotland tagit utgångspunkt i 6 delar som var för sig och tillsammans bidrar.

De olika delarna i modellen är följande; skapa värde för kunder och intressenter, engagera och motivera medarbetare, leda för hållbarhet, utveckla värdeskapande processer, basera beslut på fakta samt förbättra verksamheten och skapa innovationer.

Under januari till augusti har förvaltningen fortsatt utveckla verksamheten genom samverkan, delaktighet, engagemang, öppenhet och nytänkande.

Skapa värde för kunder och intressenter

Regionens långsiktiga framgång beror på förmågan att skapa värde tillsammans med kunder och intressenter. Kunderna ska tydligt informeras om verksamhetens tjänster och utbud, ska erbjudas att vara delaktiga och ges möjlighet att vara medskapare i utvecklingen.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) har under början av året varit en del i ett samverkansprojekt för att skapa lättillgängliga och tidiga insatser till barn, ungdomar och deras familjer. Detta i syfte att på sikt öka skolnärvaron. Projektet som heter FOSSAM har nu permanentats och under utvärderingen så gjordes en undersökning av föräldrars upplevelse att få samordnade insatser.

Inom IFO och enheten för familjehem har arbetat med resultatet av undersökningen och jobbat fram utvecklingsområden. Alla barn och deras familjehem har sedan fått ett brev där resultaten i undersökningen återkopplats. Vid uppföljningsmöten tar man sedan upp dessa ämnen för att under hösten kunna jobba vidare med det som framkommit vid samtalen.

Myndighetsavdelningen arbetar för att ta bort samtliga telefontider för att öka tillgängligheten för våra medborgare vilket även kommer förenkla den interna kommunikationen.

I syftet att arbeta för sammanhållna insatser i ordinärt boende pågår samverkan mellan biståndshandläggare, hemtjänst, hemsjukvård och primärvården sker löpande. Alla aktörer är nu involverade på hela ön.

Hemsjukvården arbetar personcentrerat utifrån fast vårdkontakt, det vill sägas en utsedd medarbetare som ansvarat för patientens hälso- och sjukvårdsinsats och eller rehabilitering eller habiliteringsinsats.

Myndighetsavdelningens funktionshinderenhet har förbättrat och utvecklat en struktur för möte med brukare. Ett frågedokument har skapats som fångar upp alla delar av individens behov. Detta har höjt kvaliteten på både mötena och utredningarna och i större utsträckning fångas helheten upp på en gång.

Inom avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning (OOF) arbetar med brukarmöten och husmöten samt redovisning av resultaten i brukarundersökningarna för

att involvera kunder/brukare och intresseföreningar, och skapa och utveckla goda relationer

Inom särskilda boenden involveras de boende genom exempelvis brukarråd och matråd. Genom dialog har det arrangerats promenader, sittgympa, musikevenemang, besök från veteranklubb för traktorer och motorcykelklubb, försäljning av blommor och plantering med mera.

Involvera motiverade medarbetare

Medarbetarengagemang bedöms vara en av de viktigaste förutsättningarna för en organisations förmåga att nå goda resultat. Ledare och medarbetare är engagerade i att utveckla en god arbetsmiljö och en verksamhet som bygger på tillit. Alla ser sin roll i helheten och har ett tydligt mandat att bidra till verksamhetens utveckling. Att kommunicera och skapa delaktighet är en viktig förutsättning för att skapa engagemang och motivation.

Flera avdelningar beskriver ett det finns aktiva kvalitetsråd på avdelnings- och enhetsnivå. Här engageras medarbetare och chefer för att driva det systematiska kvalitetsarbetet.

Familjestödsenheten är en del av det projekt som uppmärksammats och prisats på Förnyelsedagen, Förälder i nytt land. Projektet har skapats utifrån att medarbetare identifierat utvecklingsbehov och sedan varit en viktig del i utformningen av nya arbetssätt.

IFO har utbildat egna utbildare och är nu självförsörjande när det gäller grundutbildning Signs of safety (SoS). SoS är det förhållningssätt som skall genomsyra hela avdelningens arbete.

Utifrån erfarenheterna och tankar från tidigare arbetsgivare är nu en hemsjukvårdspärm under framtagande för att tydliggöra för både patient/ anhöriga och hemtjänst att hemsjukvården är involverad samt för att lätt kunna hitta information om hemsjukvårdens insatser och kontaktytor.

Under hösten kommer även nyanställda hemtjänstmedarbetare på södra Gotland erbjudas en sjuksköterskeledd internutbildning i basal omvårdnad där moment som hygienrutiner, munhälsa, nutrition, risk för fall och trycksår m.m. kommer att ingå. Utbildningssatsningen har initierats av en distriktssköterska i team 2 och som erbjudit sig att skapa och testa en utbildning under hösten. Om detta slår väl ut kommer hemsjukvården att arbeta för ett breddinförande.

Ett medarbetarförslag har lett till att anhöriga/anhörigvårdare under hösten kommer att kunna erbjudas utbildning i förflyttningsteknik.

Motiverade medarbetare tas in i projekt- och arbetsgrupper. Exempelvis är medarbetare från hemtjänst natt med på upphandling av digital tillsyn och medarbetare från särskilt boende och hemsjukvården aktiva i arbetet med att skapa ett demensteam.

Leda för hållbarhet

Genom att regionens ledare är engagerade och utgår från kund- och intressentbehov förstärks en kultur som skapar förutsättning för hållbar utveckling. Ledare ser verksamheten, dess tjänster och processer som delar i en större helhet och verkar aktivt för att skapa social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Ledare tar tillvara och utvecklar medarbetarnas och organisationens samlade kompetens och mångfald.

Utbildning i tillitsbaserat ledarskap ingår i förvaltningens plan för året och avdelningarna har kommit olika långt i genomförandet.

Hållbarhet innebär aktiviteter för hållbart medarbetarskap, hållbar ekonomi, hållbart ledarskap och en hållbar miljö i det större perspektivet. Vårt mål är att samtliga medarbetare genom rätt förutsättningar ska ta ansvaret att leda för hållbarhet så att det innebär ett gemensamt ansvarsområde. Vi uppmanar våra medarbetare att komma med idéer och inspel till förbättringar som skapar värde och hållbarhet i verksamheten, hos kunder/brukare och medarbetare.

Ett exempel från OOF är inom vår dagliga verksamhet (DV) Återbruket. Här samarbetar vi och våra arbetstagare inom DV tillsammans med två återvinningscentraler på Gotland inom Tekniska förvaltningen samt Röda Korset och Fritidsbanken. Med enkla medel och smarta tankesätt har mängden avfall minskat och genom våra deltagares engagemang bidrar samarbetet till den sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarheten.

Genom modellen rätt använd kompetens (RAK) har hemsjukvården påvisat behov av undersköterskor även på helger. Detta är små, men viktiga, steg i kompetensförsörjningen

Utveckla värdeskapande processer

Regionens verksamheter ska ses som processer som skapar värde med kunder och intressenter. Processorientering stimulerar ett förebyggande arbete, att grundorsaker till problem identifieras och att faktabaserade beslut tas. Processerna är utformade för att skapa förutsägbara och rättssäkra resultat.

En ny riktlinje finns för hantering av avvikelser. Utbildning i avvikelshantering kommer att genomföras på enheternas APT under året i syfte att öka kunskapen och säkerställa att och när rapportering ska ske. Det planeras även utbildning i Lex Sarah för chefer och verksamhetsutvecklare under hösten.

IFO deltar samverkar aktivt för att utveckla externa processer mellan socialtjänst, skola/förskola och hälso- och sjukvård (FOSSAM).

IFO anordnade en gemensam dag för socialtjänst, polis och åklagare har genomförts för att öka förståelse och utveckla processer kring ärenden inom ramen för Barnahus.

Arbetet pågår på flera nivåer där alla aktivt deltar för att stödja människor till egen försörjning utifrån den arbetsmarknadsutredning regionstyrelseförvaltningen (RSF) genomförde 2022.

Under året har in- och utskrivningskriterierna uppdaterats och implementerats i hela hemsjukvården för att kunna erbjuda en jämlik vård över hela ön.

Ledningsgruppen har en stående punkt på dagordningen där aktuella kvalitetsfrågor diskuteras.

Basera beslut på fakta

Att basera beslut på fakta är grunden för all kvalitetsutveckling. När ett problem uppstår, utreds grundorsaken innan beslut tas om en lösning. Samlad information och mätresultat ligger som grund när verksamheten utvecklas.

Beslut och insatser ska bygga på bästa tillgängliga kunskap; kundens kunskap, professionens kunskap, verksamhetens resultat, aktuella forskningsresultat samt jämförelser med liknande verksamheter internt, nationellt och internationellt

Förbättringsområden identifieras genom att vi följer upp resultat, avvikelser, synpunkter, kvalitetsgranskningar, mål- och styrdokument m.m. Identifierade förbättringsområden

arbetas sen systematiskt vidare med, bland annat genom att följa upp och kontinuerligt revidera aktivitetsplaner kopplat till området.

Ett exempel på detta är användandet av planeringsverktyg, där hemtjänsten nu planerar efter den faktiska tiden besök tar hos brukare.

Inom IFO har man på bakgrund av en ökning av ärenden kring sexuellt avvikande beteende samt att föräldrar med kognitiv svikt är en ökande målgrupp. Utifrån detta har en omfattande utbildningsinsats genomförts samt en utveckling av samverkan för att utveckla insatser till föräldrar med kognitiv svikt.

Inom beroendevården har vi kunnat se ett ökat antal placeringar samt få insatser att erbjuda efter avslutad placering. Med hjälp av stimulansmedel har enheten kunnat utveckla en insats ”case management” för att kunna ge ett närmare stöd till brukare efter placering eller som ett alternativ till placering.

Inom myndighetsavdelningen har en pilotgrupp startats upp med temat "Våga fråga om våld", vilket innebär att handläggarna lyfter frågan under samtal med brukare. I samband med detta kommer avdelningen med stöd av Linköpings universitet att nyttja ett nylanserat screeninginstrument som är anpassat efter målgruppen äldre. Myndighetsavdelningen är först i Sverige med att använda detta instrument.

Förbättra verksamheten och skapa innovationer

För att åstadkomma god kvalitet krävs att ledare skapar ett klimat som stimulerar kreativitet, innovationer och där goda idéer utvecklas och tas tillvara. Medarbetarnas kompetens och tillgång till ny kunskap samt kunder och intressenters behov och delaktighet är en förutsättning för verksamhetsutveckling.

IFOs familjestödsenheten har identifierat brister i sekretessen och har planerat att genomföra fördjupningsutbildning med regionjurist med särskild fokus på sekretess.

Under året har familjestödsenheten tagit fram QR-koder som möjliggör att enkelt lämna synpunkter". Dessa finns lättillgängliga i väntrum och samtalsrum. QR-koderna har medfört att fler synpunkter inkommit vilket gett verksamheten större underlag för verksamhetsutveckling.

Inom OOF finns digitala coacher och digitaliseringsamordnare. Avdelningen har 45 digitala coacher ute i verksamheten som stöd till medarbetare för att underlätta arbetet inom det digitala området.

Breddinförandet av läkemedelsautomater är i full gång och hemsjukvården ser fram emot att kunna utforska fler möjligheter till digitalisering och förändrade arbetssätt när verksamhetsutvecklare nu utökas till 80 procents tjänstgöring.

Hemtjänsten har inlett samarbeten gällande städ och ledsagning för att stå stärkare i möte med kompetensförsörjningsutmaningen.

6.1 Inkomna synpunkter

Under perioden 2023-01-01 – 2023-08-18 har 76 inkomna synpunkter registrerats och hanterats i förvaltningens ärendehanteringssystem. 54 synpunkter avser klagomål, 18 synpunkter avser beröm, 3 synpunkter avser förbättringsförslag och en (1) synpunkt inryms i kategorin övrigt.

Antalet inkomna synpunkter är fördelade per verksamhetsområde (oavsett regiform) och kategori enligt följande:

Verksamhetsområde	Synpunkt: Beröm	Synpunkt: Förbättringsförslag	Synpunkt: Klagomål	Synpunkt: Övrigt	Synpunkter totalt
Hemsjukvård	1				1
Hemtjänst	1		11		12
Individ- och familjeomsorg	13		7		20
Myndighetsavdelningen			5		5
Omsorgen om funktionsnedsatta	1	1	17		19
Särskilt boende	2	2	14	1	19

Inom förvaltningens avdelningar har synpunkterna hanterats av den verksamheten synpunkten är ställd till. Kvalitets- och utvecklingsavdelningen hanterar synpunkter som inkommer gällande verksamheter som drivs i enskild regi. Hittills under året har förvaltningen hanterat 65 inkomna synpunkter gällande verksamheter i egen regi och 11 synpunkter gällande verksamheter i privat regi.

Åtgärder som vidtagits med anledning av de inkomna synpunkterna har varierat i karaktär. Inom förvaltningens avdelningar Hemtjänst, Myndighet och Särskilt boende har synpunkterna som avser klagomål främst gällt individärenden och då hanterats genom uppföljning av den enskildes situation i dialog med synpunktslämnaren. Detsamma gäller majoriteten av synpunkter som inkommit på verksamheter i privat regi (9 av totalt 11 inkomna synpunkter på verksamheter i privat regi avser verksamhetsområdet Särskilt boende). Även synpunkter som inkommit till verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg avser klagomål i individärenden och har hanterats genom uppföljning och dialog med enskilda. En stor del av synpunkterna som inkommit till avdelningen Individ- och familjeomsorg är beröm till en och samma enhet (familjestödsenheten) som aktivt arbetat med att informera om möjligheten att lämna synpunkter via QR-kod. Synpunkterna som inkommit till avdelningen Omsorgen om funktionsnedsatta avser främst klagomål och gäller såväl individärenden som verksamheters ledning och styrning. Hemsjukvården har, utöver vad som anges i tabellen ovan, hanterat ett ärende från patientnämnden gällande ett individärende, i samverkan med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Ett fåtal av synpunkterna har gällt klagomål på insatser som inte blivit utförda eller utförts felaktigt och dessa har hanterats som avvikelser i enlighet med förvaltningens avvikelshantering.

Under året har en skriftlig rutin för förvaltningens synpunktshantering tagits fram och utvecklingsarbete pågår gällande stöd till förvaltningens chefer i att hantera inkomna synpunkter. Kvalitets- och utvecklingsavdelningen följer fortlöpande de skriftliga synpunkter som inkommer till förvaltningen, och säkerställer att synpunktslämnare som uppgett att denne vill bli kontaktad har fått återkoppling från verksamheten alternativt annan tjänsteperson inom förvaltningen.

7 Väsentliga personalförhållanden

Överlag har det inom samtliga av förvaltningens avdelningar blivit svårare att rekrytera nya medarbetare. Det gäller såväl generalister och specialister som chefer och arbetsledare. Vakanserna skapar ett produktionstapp som i sin tur ger ett ökat tryck på de medarbetare som finns i verksamheten. Det märks en tydlig skillnad inom samtliga områden gentemot förra året och svårigheterna bedöms bli ännu större framgent.

Socialförvaltningen genomför en särskild hälsosatsning inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning som innebär att all personal erhåller en schemalagd friskvårdstimme samt en utökad friskvårdersättning om 5 000 kronor. Cirka 1 100 medarbetare (motsvarande cirka 85 procent av antalet möjliga deltagare) ingår i satsningen som genomförs fram till sista december 2023. Fram till augusti har satsningen möjliggjort för medarbetare att ta ut cirka 6 000 friskvårdstimmar.

Förvaltningen har tillsammans med vuxenutbildningen genomfört den första utbildningen av språkombud för medarbetare inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning, samt även startat upp fördjupningskurser inom psykiatri och beroende respektive hälsa- och sjukvård (20+20 platser) för medarbetare inom äldreomsorgen. Parallellt med det har ytterligare en omgång med medarbetare inom äldreomsorgen påbörjat studier till undersköterska (40 platser) inom ramen för äldreomsorgslyftet. Förutom äldreomsorgslyftet har förvaltningen också flera andra utbildningssatsningar med hjälp av statsbidrag, så som exempelvis fyra utbildningsanställningar samt en silviasyster för sjuksköterskor, tre basårssjuksköterskor och två magisterutbildningar för fysioterapeut och arbetsterapeut.

Ung omsorg startade upp i Visby i maj. Ett 70-tal ungdomar har börjat extraarbeta på särskilda boenden i Visby på helgerna, både inom egenregion och hos privata utförare. Under arbetspassen utför ungdomarna olika aktiviteter såsom spelar spel, läser tidningar och umgås med de boende.

Drygt 650 ansökningar inkom till sommarrekryteringen inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Över fyrahundra intervjuer har genomförts vilket resulterat i cirka 330 nya sommarvikarier. Av dessa har 48 personer nyttjat erbjudandet om fastlandskampanjen. Förvaltningen har via hälso- och sjukvårdsförvaltningens bostadsförmedling förmedlat 20 bostäder till sommarvikarier. Utöver det har förvaltningen kontrakterat ytterligare fem bostäder med Gotlandshem i kvarteret Rikken. Totalt nio avrop av hyrsjuksköterskor gjordes inför sommaren, en till hemsjukvården och åtta till särskilda boenden.

Förvaltningen har också informerat om, och utbildat chefer och medarbetare i, förändringarna i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser § 13. Förändringarna innebär nya regler för bland annat dygnsvila och veckovila som träder i kraft den 1 oktober. Samtliga schemalagda verksamheter har tagit fram nya anpassade scheman som kommer tas i bruk senast den 1 oktober. De nya reglerna bedöms medföra inskränkningar i möjligheten att skapa flexibla scheman, vilket påverkar både medarbetare och verksamheter, något som även kan innebära ökade kostnader.

Inom individ- och familjeomsorgen har enheten barn- och familj under början av året arbetat för en mer anpassad organisation där samtliga handläggare arbetar med både utredning och insatser. Inom området barn och unga har medarbetare också påbörjat introduktionen till Yrkesresan som erbjuds till medarbetare som arbetet 0-2 år i yrket. Tack

vare att socionomprogrammet funnits på Gotland har avdelningen haft bättre möjlighet att rekrytera nyutbildade socionomer, varav flertalet tidigare varit studentmedarbetare inom avdelningen. Samtidigt har barn- och familj haft det fortsatt svårt att rekrytera socionomer varpå verksamheten behövt anlita konsulter så att utredningar kan genomföras inom lagstadgad tid samt kunna erbjuda medarbetare en god arbetsmiljö.

Inom myndighetsavdelningen har socialpsykiatriteamets tre medarbetare organisatoriskt flyttats över från Funktionshinderenheten till Mottagningsenheten. Avdelningen har också utökat med biståndshandläggare och förste handläggare. Under vårterminen har avdelningen haft en socionomstudent anställd på 80 procent.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning utökar med en enhetschef för att minska chefsområden men också för att förbereda arbete med ny gruppbostad i Visby. Avdelningen ser ett behov av kompetensutveckling kring psykiskt och fysiskt krävande insatser.

Särskilda boenden driver ett pilotprojekt med serviceassistenter på korttidsenheten. Pilotprojektet med befattning specialistundersköterska har pausats då det inte fanns tillräckligt sökande. Pjäsen har ökat med en enhetschef för att skapa rimliga chefsområden.

Hemsjukvården har startat upp ett arbete tillsammans med särskilda boenden och omsorgen om personer med funktionsnedsättning om en gemensam kväll och bemanning.

Hemtjänsten har upphandlat såväl städtjänster som ledsagning, vilket bedöms kunna underlätta kompetensförsörjningen inom avdelningen. Avdelningen upplever också att fler och fler medarbetare vill ha visstidsanställningar istället för tillsvidareanställningar.

Förvaltningens arbete med att anställa personer med kortare utbildning eller kortare vistelsetid i Sverige har uppmärksammats av Nordiska ministerrådet och lyfts fram under Almedalsveckan. Rekryterings- och bemanningsenheten bjöds under Almedelaveckan in till att beskriva förvaltningens metoder och erfarenheter samt ge tips till andra arbetsgivare som ännu inte vågat satsa på personer med denna bakgrund.

Årets löneöversyn har inneburit särskilda satsningar på bland annat undersköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Trots ett större löneutrymme och ett högre utfall än vanligt kommer det krävas ytterligare satsningar för att bibehålla konkurrenskraften på arbetsmarknaden. Den fortsatt låga arbetslösheten i kombination med den höga inflationen bäddar för uppskrivade förväntningar i den kommande löneöversynen. Dessutom kommer ett flertal centrala avtal omförhandlas innan det blir dags för 2024 års löneöversyn.

7.1 Personalvolym

	Antal anställda Jul 2023	Förändring mot Jul 2022	Antal årsarbet enl anst avtal Jul 2023	Förändring mot Jul 2022
Alla anställningsformer	1 705	8	1 641	23
Tillsvidare	1 526	8	1 466	21
Tidsbegränsad	183	3	175	1

Antal anställda: Antal anställda personer. Antal årsarbetare enl. anställningsavtal: Summan av överenskommen sysselsättningsgrad uttryckt i årsarbetare.

	Heltidsarbetare Jan - Jul 2023	Heltidsarbetare Jan - Jul 2022	Förändring
52 Socialnämnd	1 287.3	1 227.6	59.7
52001 SOF, gemensamt	13.6	13.2	0.4
52002 Myndighetsavdelning	44.8	41.9	2.9
52003 SÄBO	347.6	345.3	2.2
52004 Hemtjänst	274.7	276.8	-2.2
52005 OoF	293.6	279.6	14.0
52006 Hemsjukvård	64.0	59.9	4.1
52007 IFO	135.9	142.6	-6.7
52008 Kvalitetsavdelning	11.8	12.9	-1.2
52010 HR-Avdelning	101.4	55.2	46.2

Här visas faktisk arbetad tid (produktionstid) uttryckt i heltidsarbetare. Den tid en anställd är ledig/frånvarande (ej produktionstid) är borträknad. Tabellen presenteras med en decimal vilket innebär att viss avrundning sker.

Ökningen i antal anställda beror dels på vikarier för medarbetare som utbildar sig, dels på medarbetarsatsningar via stimulansmedel.

Hemsjukvårdens kväll och natt har alltjämt vakanser och väldigt svårt att rekrytera nya sjuksköterskor. Än så länge klarar avdelningen sig utan hyrsjuksköterskor i den ordinarie bemanningen men var tvungna att anlita en hyrsjuksköterska under sommaren för att lösa semestern för ordinarie medarbetare. Avdelningen har fortsatt svårt att rekrytera fysioterapeuter till både vikariat och vakanta tillsvidarejänster.

Hemtjänsten har ett flertal medarbetare som studerar inom äldreomsorgslyftet. Frånvaron för studerande motsvarar 16,5 heltidsanställda inom hemtjänsten och 10,5 inom särskilda boenden. Hemtjänsten har också fått ökat antal brukartimmar vilket ökar behov av grundbemanning.

För många av individ- och familjeomsorgens enheter har socionomprogrammet på Gotland gjort det möjligt att rekrytera nyutbildade socionomer, varav flertalet tidigare varit studentmedarbetare inom avdelningen. Inom Barn- och familj har det däremot varit svårt att rekrytera socionomer varpå verksamheten behövt anlita konsulter så att utredningar kan genomföras inom lagstadgad tid. Totalt har det skett en minskning av antalet medarbetare bland annat på grund av nedläggningen av HVB för ensamkommande ungdomar.

Myndighetsavdelningen har anställt en samordnare för våld i nära relationer samt en projektledare för trygg omsorg i hemmet. Avdelningen har också andra projektledare igång som t ex överföring av LSS ärenden till IBIC. Utifrån stimulansmedel för stärkt äldreomsorg har antalet handläggare utökats något.

Inom dagverksamheter för dementa har medarbetare bemannat efter behov och växlat mellan verksamheterna i Hemse respektive Visby.

Tillsvidareanställningarna har ökat inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Avdelningen har arbetat aktivt med att minska antalet vikariat och öka antalet tillsvidareanställda medarbetare. Avdelningen uppfattar att den oftare får ta det kommunala basansvaret för brukare med stora omvårdnadsbehov eller utmanande beteende, något som kräver hög kompetens hos medarbetarna och som medför mertid eller overtid i verksamheten. Fem medarbetare har slutfört stödpedagogstudier och lika många har

anställts som stödpedagoger på avdelningen. Yrkesrollen är viktig för utveckling och kvalitetsarbete.

Inom Särskilda boenden har det skett en skiftning från visstidsanställda till tillsvidareanställda, och det är också fler anställda totalt sett. Två enhetschefer har rekryterats till övertagandet av Terra Nova (verksamhetsövergång).

	Mertid Jan - Jul 2023	Mertid Jan - Jul 2022	Förändring
52 Socialnämnd	11 313,26	9 784,56	1 528,70
52001 SOF, gemensamt	8,17		8,17
52002 Myndighetsavdelning	0	0	0
52003 SÄBO	3 697,98	3 881,99	-184,01
52004 Hemtjänst	3 182,76	2 399,52	783,24
52005 OoF	3 562,63	2 191,90	1 370,73
52006 Hemsjukvård	446,39	437,23	9,16
52007 IFO	349,72	820,67	-470,95
52008 Kvalitetsavdelning	63,00	53,25	9,75
52010 HR-Avdelning	2,61		2,61

Akkumulerade mertidstimmar för perioden januari – juli.

	Övertid Jan - Jul 2023	Övertid Jan - Jul 2022	Förändring
52 Socialnämnd	20 572,57	21 483,20	-910,63
52001 SOF, gemensamt	5,25	13,75	-8,50
52002 Myndighetsavdelning	0	0	0
52003 SÄBO	6 929,37	7 797,03	-867,66
52004 Hemtjänst	7 090,27	7 659,65	-569,38
52005 OoF	4 649,92	4 403,41	246,51
52006 Hemsjukvård	500,78	385,15	115,63
52007 IFO	518,27	1 007,96	-489,69
52008 Kvalitetsavdelning	16,25	18,75	-2,50
52010 HR-Avdelning	862,46	197,50	664,96

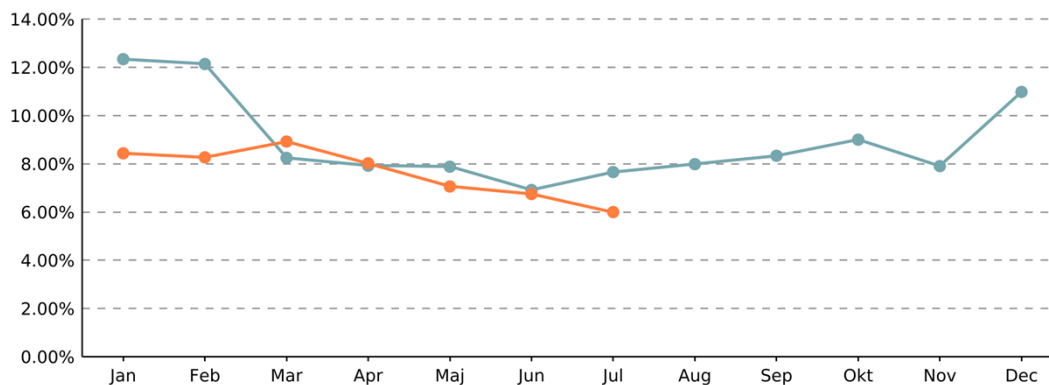
Akkumulerade övertidstimmar för perioden januari – juli.

Övertiden har överlag minskat under perioden medan mertiden ökat. Den största minskningen av övertid har skett inom äldreomsorgen (även om man räknar in timvikarier anställda under HR-avdelningen) och individ- och familjeomsorgen. Störst ökning uppvisas inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning, delvis beroende på inkomna basansvar och brukare med stort omvårdnadsbehov. Även mertiden har minskat inom individ- och familjeomsorgen och särskilda boenden medan den ökat inom hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen arbetar aktivt med heltid som norm och sysselsättningsgraderna ökar stadigt. På sikt kommer mertiden att minska när deltiderna minskar.

7.2 Sjukfrånvaro

	Sjuktal % Jan - Jul 2023	Sjuktal % Jan - Jul 2022	Förändring % enheter
Alla	7.60%	8.94%	-1.34
Kvinna	8.00%	9.36%	-1.36
Man	6.12%	7.41%	-1.30

Sjuktal visar hur stor andel av den avtalade anställningstiden för perioden anställda varit frånvarande p.g.a. sjukdom.

Här visas sjuktal månad för månad under 2023 (orange linje) samt sjuktal månad för månad under 2022 (blå linje).

Den ackumulerade sjukfrånvaron för januari-juli är överlag lägre 2023 jämfört med samma period förra året. En viktig förklaring är den minskade påverkan av Covid samt den särskilda hälsosatsning som görs inom särskilda boenden, hemtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning samt införandet av aktiv sjukskrivning inom samma avdelningar. Framst är det korttidsfrånvaron som minskat.

Inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har förvaltningens arbetsmiljökonsult, som är anställd med hjälp av statsbidrag, träffat alla enhetschefer för att bland annat ta fram förslag på gärder för att minska korttidsfrånvaron. Avdelningarna kommer arbeta med åtgärderna under resterande del av året.

Inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning har förvaltningen startat upp en särskild hälsosatsning som innebär att all personal erhåller en schemalagd friskvårdstimme samt en utökad friskvårdsersättning om 5 000 kronor. Satsningen som genomförs under hela 2023 följs upp av en följeforskare och resultatet kommer presenteras i årsberättelsen. Fram till augusti har satsningen möjliggjort för medarbetare att ta ut cirka 6 000 friskvårdstimmar.

	Sjukdagar Jan - Jul 2023	Sjukdagar Jan - Jul 2022	Förändring
Totalt antal dagar	18 715	32 993	-14 278
Dag 1 (andel av tot, i %)	3 924 (21%)	4 541	-617
Dag 2-14	11 130 (59,5%)	15 412	-4 282
Dag 15-90	3 214 (17,2%)	9 677	-6 463
Dag 91-180	202 (1%)	2 607	-2 405
Dag 181-365	33 (0,2%)	454	-421
Dag 366 -	212 (1,1%)	302	-90

Antal sjukdagar under perioden januari-juli uppdelat per intervall.

Under perioden har den korta sjukfrånvaron minskat med 43 procent jämfört med samma period föregående år. Den korta sjukfrånvaron (dag 1-14) står 34 procent av minskning, vilket har en positiv påverkan på verksamheten då det är de korta sjukskrivningarna som bidrar negativt till ryckigheten i bemanningen samt de höga sjukskrivningskostnaderna. Den korta sjukfrånvaron ökar behovet av antalet vikarier samtidigt som den hämmar möjligheten för medarbetare ingå i exempelvis kompetensutvecklingsåtgärder. Införandet av den nya sjukskrivningsrutinen är ett steg i att på ett mer proaktivt sätt arbeta med den korta sjukfrånvaron genom att tidigt fånga upp olika behov av insatser. Samtidigt ger den särskilda hälsosatsningen för medarbetare inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning möjlighet att på egen hand verka för en god hälsa. Minskningen i den korta sjukfrånvaron ger också positiv effekt på den långa sjukfrånvaron.

7.3 Åtgärder för att minska beroendet av hyrpersonal

Hyrsjuksköterskor används under sommaren då det är hård konkurrens med hälso- och sjukvården om sjuksköterskevikarier. Hemsjukvården har tillsammans med särskilda boenden och omsorgen om personer med funktionsnedsättning påbörjat ett arbete med att se på en gemensam kväll- och nattbemanning. Den största rekryteringsutmaningen är till kväll och natt.

Särskilda boenden har påbörjat rekrytering till förstärkningstjänster inom sina tre sjukskötersketeam. Syftet är att på ett bättre sätt kunna täcka upp med ordinarie medarbetare vid frånvaro.

Under hösten har förvaltningen fem sjuksköterskor som specialistutbildar sig, varav två inom hemsjukvården (distriktssköterskor) och två inom särskilda boenden (distriktssköterska samt silviasyster) samt en inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen har också anställt tre sjuksköterskor på det nyinrättade sjuksköterskebasåret.

Individ och familjeomsorgen använder bland annat studentanställningar för att knyta studenter från socionomprogrammet till sina verksamheter redan under studietiden. Avdelningen arbetar också med att se över vilka arbetsuppgifter som kan genomföras av andra professioner än av svårrekryterade grupper (SAK - Se och Använd Kompetensen rätt).

8 Ekonomisk uppföljning

8.1 Budget 2023

Inför 2023 ökades budgetramen med 5,6 procent. Budgetramen för LSS-verksamheten ökades med 5 mnkr. Äskande var på 25 mnkr för att komma till rätta med underfinansieringen av verksamheten. För stöd till trygghetsboende tillfördes 0,6 mnkr.

Medel tillfördes också för ökade personalkostnader med 24,1 mnkr, satsning på prioriterade grupper 6,4 mnkr samt en ökning av personalomkostnadspåslaget med 19,7 mnkr. 30,7 mnkr tillfördes utifrån resursfördelningsmodellen kopplat till ökat antal äldre invånare samtidigt som en besparing på 15 mnkr sänkte budgeten för äldreomsorgen. I övrigt har medel tillskjutits 9,5 mnkr för prisökningar med 2 procent på externa avtal.

Budgetram socialnämnden, tkr	2023
Justerad driftbudgetram 2022	1 518 033
Personalkostnadsuppräknig 2,7%	24 100
Löner prioriterade grupper	6 350
PO-pålägg höjt 3%	19 675
Resursfördelningsmodell äldreomsorg	30 649
Besparing	-15 000
Indexuppräknig 2% externa avtal	9 500
Förändring lokalkostnader	1 744
Förändring interna kostnader TKF	393
Förändring interna kostnader RSF	1 398
Ramtillskott LSS	5 000
Ramtillskott trygghetsboende	600
Budgetram 2023	1 602 442
Justering politikerarvode augusti	287
Budgetram 2023	1 602 729

8.2 Periodens resultat (januari till augusti)

Periodens resultat konto

Resultatet för januari till augusti är ett överskott på 0,6 mnkr. Dock beror resultatet på relativt stora tillskott av tillfälliga statsbidrag, egentligen går utförarna inom samtliga områden, förutom försörjningsstödet, med underskott. Det är vilket är oroväckande då det tidigare år mest varit överskott för perioden. Statsbidragen täcker satsningar på utbildningar och vissa tjänster så som sjuksköterskor, och dessutom finns extra statsbidrag som gör att socialförvaltningens resultat blir positivt. Observera att bland intäkter och kostnader finns interna poster på över 440 mnkr.

Intäkterna uppgår till 593 mnkr för perioden januari till augusti varav cirka 140 mnkr avser externa intäkter. Avvikelsen mot budget är 49 mnkr och den största avvikelsen avser statsbidrag. När budgeten görs är det ofta oklart vilka statsbidrag som finns kommande år och om socialförvaltningen når eventuella kriterier för att få statsbidrag. I delårsbokslutet har drygt 50 mnkr i statsbidrag fördelats till avdelningarna.

Avvikelsen avser också interna poster så som intern resursfördelning och försäljning av vara/tjänst, som avser interna mellanhavanden som rör personal.

Kostnaderna uppgår till 1 660 mnkr för perioden och överstiger budget med 48 mnkr. Personalkostnaderna överstiger budgeten med nästan 40 mnkr medan kostnaderna för köp av huvudverksamhet understiger budget med 15 mnkr. Personalkostnaderna måste alltid ses i sammanhang med kostnaderna för köp av huvudverksamhet, då förvaltningen både utför verksamhet i egen regi och har många privata utförare. I övrigt är det en större negativ avvikelse för posten förbrukningsmaterial vilket avser hjälpmedel, välfärdsteknik, skyddsmaterial, arbetskläder och livsmedel samt köp av tjänst.

Ekonomirapport kostnadsslag januari-augusti, tkr

Kontostruktur	Budget Jan - Aug 2023	Utfall Jan - Aug 2023	Avvikelse Jan - Aug 2023	Utfall Jan- Aug 2022
Resultat	-1 068 082	-1 067 444	638	-992 742
INTÅKTER	544 044	592 763	48 719	548 290
Taxor och Avgifter	42 099	45 692	3 593	40 422
Statsbidrag	9 828	37 408	27 580	42 361
Försäljning vara/tjänst	18 824	13 477	-5 347	11 823
Intern resursfördelning	444 553	465 332	20 779	423 340
Övriga intäkter hyror	28 740	30 855	2 115	30 344
KOSTNADER	-1 612 126	-1 660 207	-48 081	-1 541 032
Personal	-615 577	-654 994	-39 417	-599 397
Köp av tjänst	-31 904	-39 187	-7 283	-34 181
Köp huvudverksamhet	-330 113	-315 260	14 853	-303 205
Förbrukningsmaterial	-23 223	-35 587	-12 364	-29 657
Lokaler	-66 519	-70 147	-3 629	-65 238
Avskrivningar, internränta	-1 676	-1 700	-24	-1 746
Intern resursfördelning	-444 511	-444 345	166	-416 651
Övriga kostnader	-98 603	-98 987	-384	-90 957

I tabellen visas intäkter och kostnader för perioden, både budgeterade och redovisade samt budgetavvikelsen i tkr. I sista kolumnen finns även fjolårets redovisade intäkter och kostnader för perioden.

Periodens resultat verksamhet

Sett till verksamheten är det ett överskott på 37 mnkr för insatser enligt SoL, som främst avser äldreomsorg. Överskottet mot budget kan relateras till att det är lägre volymer inom äldreomsorg än budgeterat. För LSS-insatser är det ett underskott på 37 mnkr mot budget, trots att verksamheten bedrivs med låga kostnader så är verksamheten underfinansierad sedan flera år. För individ- och familjeomsorg redovisas ett underskott på 5 mnkr vilket beror på ökat behov och ökade kostnader för beroendevården. Inom barn- och ungdomsvården är det ett litet överskott mot budget samtidigt som det har skett nationella höjningar av ersättningsnivåer. För försörjningsstödet är det ett överskott mot budget, vilket beror på minskat behov. För flyktningmottagningen är det ett överskott på nästan 1 mnkr relaterat till intäkter som inte periodiserats.

En närmare analys av respektive verksamhet finns under avsnittet 8.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.

Ekonomirapport utfall verksamhet januari-augusti, tkr

	Budget Jan- Aug 2023	Utfall Jan - Aug 2023	Avvikelse Jan - Aug 2023	Utfall Jan- Aug 2022
Verksamhetsstruktur	-1 068 082	-1 067 444	638	-992 742
11 Nämnd- o styrelseverksamhet	-1 866	-1 687	179	-1 358
14 Nämndadministration	-1 058	-838	219	-932
51 Gemensamt SOF	-25 443	-23 834	1 608	-22 324
52 Vård och omsorg enl SoL	-642 553	-605 292	37 262	-567 268
53 Insatser enligt LSS	-182 881	-219 988	-37 108	-195 797
54 Individ och familjeomsorg	-185 750	-190 481	-4 731	-178 711
55 Handläggning	-21 018	-19 377	1 641	-17 833
59 Bostadspolitiska frågor	-6 441	-6 102	339	-4 076
61 Flyktningmottagning	-119	966	1 086	-2 975
62 Arbetsmarknadsåtgärder	-953	-809	144	-1 468

8.3 Nettokostnadsutveckling

Nettokostnadsutveckling kostnadsslag

Nettokostnaden, alltså intäkter minus bruttokostnader, uppgår till 1 067 mnkr och detta är en ökning med 8 procent jämfört med föregående år, motsvarande period. De stora kostnadsposterna är personalkostnaderna som ökar med 9 procent och köp av verksamhet från privata utförare som ökar med 4 procent. Övriga poster som ökar är främst förbrukningsmaterial som avser hjälpmedel, välfärdsteknik, skyddsmaterial, arbetskläder och livsmedel samt lokalkostnader och måltider.

Ekonomirapport nettokostnad januari-augusti, tkr

Kontostruktur	Utfall Jan - Aug 2023	Utfall Jan- Aug 2022	Förändring	Förändring %
Resultat	-1 067 444	-992 742	-74 702	8%
INTÅKTER	592 763	548 290	44 473	8%
Taxor och Avgifter	45 692	40 422	5 270	13%
Statsbidrag	37 408	42 361	-4 953	-12%
Försäljning vara/tjänst	13 477	11 823	1 653	14%
Intern resursfördelning	465 332	423 340	41 991	10%
Övriga intäkter hyror	30 855	30 344	512	2%
KOSTNADER	-1 660 207	-1 541 032	-119 175	8%
Personal	-654 994	-599 397	-55 598	9%
Köp av tjänst	-39 187	-34 181	-5 006	15%
Köp huvudverksamhet	-315 260	-303 205	-12 055	4%
Förbrukningsmaterial	-35 587	-29 657	-5 929	20%

Lokaler	-70 147	-65 238	-4 910	8%
Avskrivning och internränta	-1 700	-1 746	46	-3%
Intern resursfördelning	-444 345	-416 651	-27 694	7%
Övriga kostnader	-98 987	-90 957	-8 030	9%

I tabellen redovisas periodens faktiska intäkter och kostnader för innevarande år och föregående år i tkr. I kolumn tre och fyra visas förändringen mellan åren i tkr respektive procent.

Intäkter

Intäkterna totalt sett har ökat med 8 procent till 593 mnkr. Av intäkterna avser cirka 452 mnkr interna poster. Externa intäkterna för perioden januari till augusti är cirka 141 mnkr vilket är 14 procent högre än motsvarande period 2022. Ökningen avser främst högre intäkter från omvårdnadsavgifter.

Taxor och avgifter

Avgifter inom äldreomsorgen, hemsjukvård samt måltidsavgifter ökar 13 procent till 46 mnkr vilket beror på att det är fler brukare med insatser inom äldreomsorgen, främst hemtjänst.

Statsbidrag

I posten Statsbidrag på 37,4 mnkr ingår statsbidrag från främst socialstyrelsen, SKR och regeringen (kammarkollegiet). Fram till augusti har 30,4 mnkr bokförts som intäkt från statsbidrag som i huvudsak äldreomsorgen och kräver oftast motprestation. I posten ingår också bidrag från Migrationsverket med 4 mnkr, återbetalning av försörjningsstöd 1,6 mnkr samt några mindre bidrag med 1,4 mnkr. Föregående år redovisades ersättning för sjuklöner under pandemin här med drygt 12 mnkr.

Statsbidrag för äldreomsorgslyftet avser ersättning för lönekostnader för medarbetare som går utbildningar både i egen regi och hos privata utförare. Statsbidraget för att stärka äldreomsorgen och statsbidraget för att arbeta med god och nära vård har använts bland annat för att anställa fler sjuksköterskor inom hemsjukvården och att satsa på kompetensutveckling inom till exempel demensvård och utbildning till distriktssköterska.

Övriga statsbidrag avser bland annat överenskommelse om psykisk hälsa som bland annat används till utveckla ett socialt stöd i vardagen till de som bor i eget boende inom beroendområdet samt utveckling av psykosocial behandling. Förvaltningen har fått 3 mnkr i statsbidrag för habiliteringsersättning som betalas ut direkt till brukare som deltagit i daglig verksamhet inom LSS.

Ett generellt statsbidrag för minskat antal timanställda i äldreomsorgen tillförs socialförvaltningen med 2,5 mnkr per månad, hittills 20,6 mnkr och totalt 30 mnkr för helåret. Detta bokförs dock som statsbidrag centralt inom regionen varför det redovisas under posten intern resursfördelning inom förvaltningen.

Bedömningen är att större delen av statsbidragen kommer att användas under 2023.

Statsbidrag 2023, tkr	totalt erhållet	bokfört delår
Psykisk hälsa	3 877	2 879
Familjehem	1 042	1 042
Stärkt äldreomsorg	30 000	14 061
Äldreomsorgslyftet	12 743	5 972
Våld i nära relation	400	400
Habiliteringsersättning DV till brukare	2 982	1 210
God och nära vård	6 651	2 940
Återhämtningsbonus	1 863	1 863
Utökad VFU	1 315	0
Hälsosamtal	1 114	0
Övrigt	54	54
Summa	62 041	30 421
Minskat timanställda	30 871	20 581
Summa	92 912	51 002

Försäljning av vara/tjänst

Intäkterna för posten ökar med 14 procent och ökningen beror främst på ökade intäkter från försäljning inom daglig verksamhet inom LSS. Här ingår också interna poster med cirka 7 mnkr som avser intern bemanning.

Intern resursfördelning

Intäkterna ökar då det ingår ett generellt statsbidrag som fördelas internt till socialförvaltningen. Bidraget avser minskat antalet timanställningar inom äldreomsorgen 2021 fördelas till avdelningen hemtjänst och särskilt boende, beloppet är drygt 2,5 mnkr per månad och 20 mnkr hittills i år.

Övriga intäkter

Övriga intäkter avser hyror från brukare för bostäder och ökar drygt 2 procent.

Kostnader

Bruttokostnaden för perioden januari till augusti är 8 procent högre än föregående år och uppgår till 1 660 mnkr. Bruttokostnaderna exklusive interna poster uppgår till 1 243 mnkr och ökar 10 procent. De stora kostnadsposterna är personalkostnaderna som ökar med 8 procent och kostnad för köp av verksamhet som ökar med 5 procent.

Personalkostnadsökningen beror delvis på ökade kostnader för personalomkostnadspålägg (pensionsavgifter) och på att det är fler anställda än motsvarande period föregående år. Kostnadsökningen beror också på fler och dyrare externa placeringar inom LSS samt fler placeringar inom beroendevården.

I övrigt så har kostnaden för köp av hemtjänst samt utbetalt försörjningsstöd minskat. En relativt stor kostnadsökning redovisas för förbrukningsmaterial som främst avser inköp av välfärdsteknik och hjälpmedel samt skyddsmaterial. Kostnaderna för livsmedel och måltider på boendena ökar med totalt 19 procent för perioden.

Personal

Personalkostnaderna uppgår till 655 mnkr för perioden januari till augusti, vilket är en ökning med 9 procent mot motsvarande period 2022. Personalkostnaderna har ökat relativt

mycket vilket beror på fler anställda, ökad sysselsättningsgrad, nivån i Kommunals löneavtal samt höjda personalomkostnader (vilket avser pensioner). Ökningen av personalkostnaderna är den samma inom de flesta avdelningarna, runt 10 procent, förutom inom individ- och familjeomsorgen där ökningen är lägre.

Faktiskt arbetad tid har ökat med 5 procent januari till juli vilket beror på fler anställda, högre sysselsättningsgrad och lägre sjuktal. Ökningen motsvarar totalt runt 60 heltidsarbetare, varav de flesta inom omsorgen om funktionsnedsatta och rekryterings- och bemanningsenheten. Inom till exempel hemtjänsten har arbetad tid och antalet anställda minskat något samtidigt som antalet beviljade hemtjänststimmar ökat med sju procent.

Antalet övertidstimmar totalt har minskat fram till juli men kostnaderna har ökat vilket förklaras av löneökningar. Kostnaderna för timlöner har ökat 12 procent totalt, främst finns ökningen inom hemtjänsten och hemsjukvården. Detta är en effekt av fler brukare, kompetenssatsning, höga sjuktal och svårighet att bemanna.

Kostnaden för ej arbetad tid ökar något. Kostnaden för semesterlöner ökar medan kostnaden för sjuklöner minskar med 13 procent. Semesterlöneskulden ökar med 1,6 mnkr och ökningen beror delvis på löneökningar. Då augusti månads semesteruttag inte är redovisat ännu går det inte att se om medarbetarna tagit ut färre semesterdagar under sommaren.

Köp av tjänst

Periodens kostnader för köp av tjänst har minskat med 2 procent mot föregående år. I posten ingår administrativa tjänster, hyrpersonal och måltider. Kostnaderna för köp av måltider ökar med 26 procent för perioden, dels effekt av inflation, dels för att fler brukare i hemtjänsten får matportioner. Kostnaderna för IT-tjänster och konsulter minskar vilket beror på att under perioden föregående år infördes planeringssystem i hemtjänsten.

Kostnaderna för hyrpersonal uppgår till drygt 3,7 mnkr vilket är en stor ökning mot 2022 då motsvarande belopp var 1,6 mnkr. Ökningen avser både socionomkonsulter inom individ- och familjeomsorgen och sjuksköterskor, främst till korttidsenheten. Under rubriken 7.3 Åtgärder för att minska beroendet av hyrpersonal redovisas förvaltningens arbete.

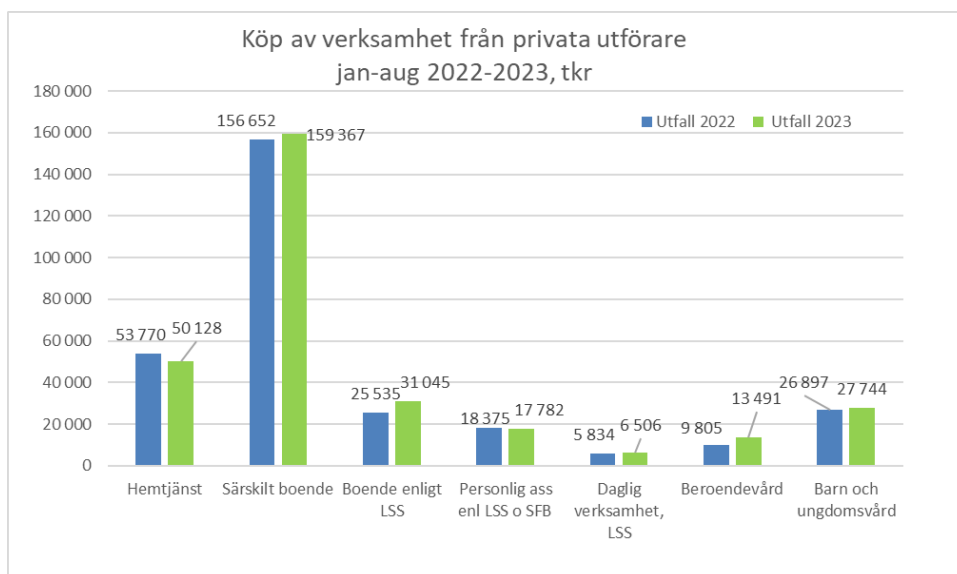
Köp av huvudverksamhet från privata utförare

Köp av verksamhet från privata utförare har för perioden januari till augusti ökat med 4 procent till 315 mnkr. Enligt de flesta avtal med privata utförare räknas ersättningen varje år upp med OPI, omsorgsprisindex. För 2023 innebär OPI en kostnadsökning med 4,6 procent. Detta är en ovanligt stor ökning. I budgeten för året tillfördes medel som motsvarar en ökning med 2 procent. Att den totala ökningen ändå inte är mer än 4 procent visar att socialförvaltningen köper mindre verksamhet, relativt sett.

För perioden är kostnadsökningen 2 procent för köp av platser på särskilt boende för äldre medan kostnaderna för köp av hemtjänst minskar med 7 procent. Minskningen av kostnaden för hemtjänst beror främst på att några utförare lämnat delar av Gotland och nu bedriver verksamhet inom färre områden. Utförandet har då gått över till egenregin där personalkostnaderna har ökat.

Inom LSS-verksamhet ökar också kostnaderna med 15 procent till 57 mnkr, för köp av verksamhet under perioden. Ökningen avser främst bostad med särskild service där kostnaden ökat med 22 procent till 31 mnkr. Ökningen beror på dyrare placeringar då det är fler brukare med komplexa behov samt att det saknas platser på Gotland. För daglig verksamhet är ökningen 12 procent vilket beror på att det är fler brukare. Kostnaden för köp av personlig assistans minskar däremot med 3 procent.

Inom individ- och familjeomsorgen ökar kostnaderna för köp av verksamhet från privata utförare med 13 procent. Kostnaderna för placeringar inom beroendevården fortsätter att öka, från 9,8 mnkr till 13,5 mnkr för motsvarande period i år. Kostnaderna för placeringar inom barn- och ungdomsvården ökar med måttliga 3 procent.

Förbrukningsmaterial

Kostnaden för förbrukningsmaterial ökar med 20 procent och det beror främst på kostnad för inköp av välfärdsteknik som ska finansieras med statsbidrag; hjälpmedel där kostnaderna ökar med 16 procent till nästan 12 mnkr samt livsmedel där kostnaderna ökar med över 25 procent, jämfört med föregående år, motsvarande period. Dessa ökningarna antas främst vara en effekt av ökad inflation.

Lokaler

Kostnaderna för lokaler ökar 8 procent till 70 mnkr. Ökningen avser främst nya korttidsenheten som togs i bruk under våren 2022.

Intern resursfördelning

Kostnaderna ökar men det avser interna poster som främst avser köp av tjänster och personal mellan avdelningarna.

Övriga kostnader

Övriga kostnader ökar 9 procent jämfört med föregående år januari till augusti. Här ingår försörjningsstödet vilket har minskat med 8 procent till 36 mnkr. Här ingår också

ersättningen till försäkringskassan för personlig assistans, vilken har ökat med 10 procent till 23 mnkr för perioden. I posten ingår bostadsanpassningsbidraget som ökar med 60 procent till 4,5 mnkr, ökningen avser främst hissar. I övriga kostnader ingår också transporter, resor, annonser, försäkringar och olika typer av avgifter.

Nettokostnadsutveckling verksamhet

För perioden är nettokostnadsökningen för insatser inom vård och omsorg enligt SoL 7 procent. Detta avser främst äldreomsorg där det för närvarande märks ett ökat behov av insatser. Dock är behovet lägre än budget och volymprognoser som förvaltningen tar fram utifrån demografisk utveckling. Nettokostnadsökningen inom LSS-området är över 12 procent vilket beror på fler och dyrare externa placeringar. För individ- och familjeomsorgen ökar nettokostnaden med nästan 7 procent, här sjunker kostnaderna för försörjningsstödet samtidigt som kostnaderna för beroendevården ökar. Se vidare om respektive verksamhet avsnitt 8.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi.

8.4 Årsprognos

Årsprognos konto

Prognosen för helåret 2023 visar på en ekonomi i balans. Socialförvaltningen har mottagit relativt mycket statsbidrag under 2023 vilket, förutom satsningar på kompetensutveckling, ger en bättre ekonomi. De flesta verksamheterna bedrivs egentligen med underskott mot budget. Nettokostnadsökningen är bedömd till 9 procent och det är framför allt personalkostnaderna som ökar. Den allmänna inflationen ger också ökande kostnader på olika typer av förbrukningsmaterial, livsmedel och hjälpmedel. Det är ännu osäkert hur förändrade scheman kopplat till kollektivavtalet AB §13 påverkar kostnadsutvecklingen.

Prognostiserade **intäkter** uppgår till 865 mnkr vilket är 49 mnkr mer än budgeterat. Bedömningen är att intäkterna endast ökar svagt mot föregående år. Av intäkterna avser cirka 195 mnkr externa intäkter och cirka 670 mnkr interna intäkter. Taxor och avgifter är 3 mnkr högre än budget och bedöms öka med 4 procent då det är fler brukare inom äldreomsorgen. Försäljning av vara/tjänst avser främst interna poster som rör personal. Övriga intäkter avser hyror som är 2 procent högre än föregående år.

Prognostiserade **kostnader** uppgår till 2 468 mnkr vilket är 49 mnkr mer än budgeterat. Av kostnaderna är cirka 1 800 mnkr externa kostnader. Kostnadsökningen är bedömd till 6 procent.

Största avvikelserna mot budget är prognostiserade **personalkostnader**. Detta rör speciellt insatser inom LSS samt och hemtjänsten. Personalkostnaderna bedöms öka med 8 procent mot föregående år vilket främst är en effekt av fler anställda, höjd personalomkostnad samt löneökningar. Utifrån de nya löneavtalen så blir löneökningstakten högre än förväntat, löneökningarna ryms dock inom tilldelat budgetutrymme. De nya reglerna i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) § 13, kring vila som träder i kraft den 1 oktober bedöms också medföra ökade kostnader, kostnadsökningen går dock inte att bedöma ännu.

Köp av tjänst, som främst avser administrativa tjänster, hyrpersonal och måltider, överstiger budget med 7 mnkr och kostnaderna förväntas öka med måttliga 2 procent för helåret. Köp av administrativa tjänster förväntas minska jämfört med föregående år, där

fanns till exempel kostnaderna för IT-konsulter för införande av planeringssystem inom hemtjänsten. Dock ökar kostnaden för hyrpersonal då det behövs hyrsjuksköterskor till särskilda boendena i större utsträckning än tidigare, under sommaren. Då kostnaderna för måltider och livsmedel ökar också behöver förvaltningen höja avgifterna från brukarna.

Köp huvudverksamhet bedöms öka med 5 procent vilket främst beror på fler och dyrare placeringar på bostad med särskild service LSS samt höjda ersättningar till utförare. Kostnadsökningen för hela LSS-verksamheten är bedömd till 10 procent och äldreomsorgen till 3 procent. Inom individ- och familjeomsorgen är kostnadsökningen bedömd till 9 procent vilket främst avser barn- och ungdomsvården.

Kostnaden för **förbrukningsmaterial** överstiger budget men väntas minska med 11 procent mot föregående år. Detta beror på stora inköp av välfärdsteknik föregående år. I övrigt ingår här hjälpmedel och livsmedel där kostnaderna bedöms öka med hänsyn till inflationen.

Kostnaden för **lokaler** överstiger budget och kostnadsökningen är på cirka 5 procent för helåret. **Övriga kostnader** bedöms bli lägre än budgeterat och minska något. Kostnaderna avser främst försörjningsstöd som bedöms minska och ersättning till försäkringskassan för personlig assistans där kostnaderna bedöms ökat något.

Ekonomirapport kostnadsslag prognos helår, tkr

Kontostruktur	Budget 2023	Senaste prognos 2023	Avvikelse	Utfall 2022
Resultat	-1 602 729	-1 602 729	0	-1 472 058
INTÅKTER	816 148	865 229	49 081	863 157
Taxor och Avgifter	63 155	66 538	3 383	63 685
Statsbidrag	14 744	43 875	29 131	84 848
Försäljning vara/tjänst	28 238	23 743	-4 495	20 967
Intern resursfördelning	666 896	685 323	18 427	648 642
Övriga intäkter, hyror	43 115	45 750	2 635	45 017
KOSTNADER	-2 418 877	-2 467 958	-49 081	-2 335 216
Personal	-923 907	-971 072	-47 165	-898 075
Köp av tjänst	-47 858	-55 414	-7 555	-54 144
Köp huvudverksamhet	-495 218	-482 851	12 367	-458 614
Förbrukningsmaterial	-34 838	-41 420	-6 582	-46 717
Lokaler	-99 788	-105 263	-5 475	-100 396
Avskrivning, internränta	-2 514	-2 496	18	-2 612
Intern resursfördelning	-666 833	-668 743	-1 910	-632 046
Övriga kostnader	-147 920	-140 699	7 221	-142 612

I tabellen visas årsbudget och aktuell årsprognos för utfallet samt budgetavvikelse. I sista kolumnen finns även föregående års redovisade intäkter och kostnader.

Årsprognos verksamhet

Det prognostiseras, liksom tidigare år, ett stort överskott för insatser enligt SoL, som främst avser äldreomsorg. Nettokostnadsökningen är bedömd till 9 procent vilket beror på den demografiska utvecklingen med fler äldre personer i behov av insatser samt ökade personalkostnader. För närvarande är det kö till särskilt boende för äldre. Ökningen finansieras av tillskott från regionens resursfördelningsmodell.

För LSS-insatser är bedömningen ett fortsatt stort underskott mot budget med 53 mnkr. Nettokostnadsökningen är bedömd till 10 procent. Här är det kostnaderna för boenden som bedöms öka ytterligare vilket beror på fler och dyrare placeringar och fler brukare. Under senare delen av året tillkommer nya platser på bostad med särskild service i privat regi, det absolut nödvändigt då det finns en ett antal brukare med ej verkställda insatser.

För individ- och familjeomsorg prognostiseras ett underskott på 8 mnkr och bedömningen är att nettokostnaden ökar med 8 procent. Verksamheten påverkas av höjd riksnorm samt höjda ersättningar till familjehem. Kostnadsläget för barn- och ungdomsvården samt beroendevården bedöms öka med runt 9 respektive 11 procent. För försörjningsstödet är nettokostnadsökningen bedömd till 2 procent.

Ekonomirapport prognos verksamhet helår, tkr

	Budget 2023	Senaste prognos 2023	Avvikelse	Utfall 2022
Verksamhetsstruktur	-1 602 729	-1 602 729	0	-1 472 058
11 Nämnd- och styrelseverksamhet	-2 799	-2 512	287	-2 073
14 Nämndadministration	-1 591	-1 488	103	-1 402
51 Gemensamt SOF	-38 263	-32 855	5 408	-27 953
52 Vård och omsorg enl SOL	-965 266	-913 320	51 946	-839 869
53 Insatser enligt LSS	-272 955	-325 696	-52 741	-295 559
54 Individ och familjeomsorg	-278 985	-287 022	-8 037	-264 635
55 Handläggning	-31 772	-30 173	1 600	-26 940
59 Bostadspolitiska frågor	-9 668	-9 213	455	-7 411
61 Flyktningmottagning	0	500	500	-4 266
62 Arbetsmarknadsåtgärder	-1 430	-950	480	-1 950

För att hålla tillbaka kostnadsutvecklingen arbetar avdelningarna med ett flertal olika aktiviteter. Många av aktiviteterna rör nya arbetssätt och bemanning. Flera enheter arbetar med strategisk hållbar bemanning. Till exempel omställning av schema efter förändrade behov och användning av gröna turer samt minskning av timanställningar och overtid. Det pågår också en friskvårdssatsning och aktiviteter runt sjukskrivningar i syfte att sänka sjuktalen vilket också ger bättre ekonomi.

8.5 Ekonomiskt läge verksamhet och utförare i egen regi

Beställar- och utförarorganisation

Socialförvaltningen har en beställar- och utförarorganisation för stora delar av insatserna enligt socialtjänstlagen, SoL (äldreomsorg och psykisk funktionsnedsättning) och för LSS-insatser (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Insatserna ersätts i regel enligt ersättningsmodeller. Hemtjänst mellan klockan 7 till 22 och daglig verksamhet LSS bedrivs enligt lagen om valfrihet, LOV. Särskilt boende och bostad med särskild service drivs i både egen och privat regi medan hemtjänst natt bedrivs i egen regi. Hemsjukvården bedrivs i egen regi med anslagsbudget. Inom individ- och familjeomsorgen som har anslagsbudget finns viss uppdelning i beställare och utförare inom avdelningen.

Uppdelningen nedan följer den ekonomiska rapporteringen till statliga myndigheter och innebär uppdelning i fyra delar, insatser enligt SoL, insatser enligt LSS, individ- och familjeomsorg (SoL, LVU och LVM) samt flyktingverksamhet.

Vård och omsorg enligt SoL: Äldreomsorg och personer med psykisk funktionsnedsättning

I vård och omsorg enligt socialtjänstlagen ingår vård och omsorg i ordinärt boende, särskilt boende, omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning och hemsjukvård. Överskottet för verksamheten under perioden januari till augusti uppgår till 37 mnkr. För helåret är prognosen ett överskott på cirka 52 mnkr och en nettokostnadsökning på runt 9 procent.

Kön till plats på särskilt boende har ökat och i slutet av augusti 2023 står ett drygt 60-tal personer i kö. Bedömningen är att det kommer att vara kö till särskilt boende då det inte tillkommer nya platser de närmaste året. Det är liten ökning av volymerna inom äldreomsorgen i jämförelse med samma period föregående år. Ökningen av hemtjänstvolymerna består i att fler antalet brukare ansöker och får insatser beviljade. Insatsen matdistribution har fortsatt att öka men dock inte i lika hög utsträckning som tidigare. Det är också en ökning av antalet personer med trygghetslarm och med behov av särskild omvårdnad. Bedömningen är att behovet av äldreomsorg fortsätter att öka i takt med att befolkningen blir allt äldre. Ökningen finansieras med resursfördelningsmodell.

Kostnaderna för utskrivningsklara patienter i slutenvård är inte helt avstämde och periodiserade vilket beror på att internfaktureringen släpar efter. En fortsatt kostnad finns för utskrivningsklara patienter. Processen fungerar inte optimalt och statistiken är inte tillförlitlig. Arbete pågår med att säkerställa detta tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Därmed är prognosen för period och helår mycket osäker.

Vård och omsorg i ordinärt boende

Vård och omsorg i ordinärt boende avser hemtjänst, korttidsenhet och trygghetslarm. Hemtjänst dag/kväll inom Region Gotland bedrivs enligt lagen om valfrihetssystem, LOV och det finns fyra privata utförare samt egen regi. Sett till antalet timmar bedrivs en tredjedel av hemtjänst dag/kväll i privat regi. Ersättningen per hemtjänststimme är differentierad utifrån om brukarna bor i tätort eller landsbygd. Nettokostnaden för hemtjänsten totalt för perioden uppgår till 198 mnkr vilket är en ökning med 7 procent mot motsvarande period, föregående år.

Hemtjänstinsatserna ökar något, framförallt är det en ökning av antalet trygghetslarm och det är fler brukare med färre insatser. Dessa brukare kan förväntas ha ökade behov efterhand. Fler antal brukare innebär även en intäktsökning. I och med den demografiska utvecklingen är ökningen helt rimlig och ökningarna ryms inom tilldelad budget.

Hemtjänst LOV dag/kväll (egen regi) - Avdelningen hemtjänst

Den egna regin bedrivs enligt LOV med ersättning per timme för beviljad tid. För perioden januari till augusti redovisas ett underskott på 5 mnkr och under perioden har volymen ökat med cirka 7 procent. Ersättningarna har höjts 2023 men det är ändå underskott för de flesta områden, främst på landsbygden. Verksamheten har fått visst tillskott från statsbidrag för olika utbildningar och utrustning.

Avdelningen hemtjänsten som helhet ser ut att göra ett minusresultat under året på cirka 6 mnkr trots visst tillskott av statsbidrag. Kostnaden för personal är det som ökar och ökningen är cirka 11 procent. I den kostnadsökningen ligger ökade personalomkostnader, ökad lön till färdiga undersköterskor med 3 000 kronor i månaden och allmänna löneökningar om cirka 4 procent.

Kostnaderna för personal riskerar dessutom att fortsätta öka under en period. Hemtjänsten har fortfarande många medarbetare som går äldreomsorgslyftet och läser till undersköterskor. När dessa är färdiga räknar avdelningen med en kostnadsökning om cirka 5 mnkr på hela avdelningen.

De stora underskotten finns på landsbygden, där bilkörning utgör en stor del av kostnaderna.

Kostnaderna för drivmedel och bilar har ökat mer än tidigare bedömning. Dels har drivmedlen blivit dyrare, dels för att verksamheten inte får beställda bilar i tid, vilket gör att de behöver hyra bilar tillfälligt i flera fall. Detta driver upp kostnaderna med runt 0,8 mnkr mer än förväntat. Ändå arbetar avdelningen arbetar hårt med att optimera rutterna för att minimera onödigt bilkörande.

Det finns en stor osäkerhet kring schemalagningen enligt §13, och det är oklar hur det kommer att påverka kostnaderna. Det kommer att bli svårt att ersätta sjuk personal på kort varsel med ordinarie personal. Då det är svårt att få timvikarier så är den kostnaden svår att beräkna.

Avdelningen arbetar på flera sätt för att kompensera för ökade kostnader. Avdelningen använder oss av så kallade "gröna turer", alltså pass som schemalagts men är möjliga att flytta någon annanstans för att täcka för frånvaro. Den administrativa delen av avdelningen träffas flera gånger per vecka för att optimera användningen av tid. I hela avdelningen arbetas aktivt med digitala hjälpmedel för att minska körtid och använda personalens tid så bra som möjligt.

Hemtjänst natt

Verksamheten är anslagsfinansierad och bedrivs inom avdelningen hemtjänst. För verksamheten är periodens ekonomi i balans. För helåret prognostiseras ett underskott med cirka 1 mnkr.

Korttidsenhet (avdelningen särskilt boende)

Korttidsenheten bedrivs i egen regi inom avdelningen särskilt boende och har anslagsbudget. För perioden redovisas ett underskott på 4,3 mnkr mot budget. Årsprognosen visar på ett underskott på 5,8 mnkr. Förra våren invigdes den nya korttidsenheten med 40 platser på Korpenområdet i Visby.

Vårdnivån och komplexiteten hos de boende som kommer till korttidsenheten överstiger vårdnivån och grunduppdraget. Korttidsenheten har i uppdrag att ta emot brukare omgående. Behovet hos brukare är ofta omfattande vilket kräver hög bemanning. Detta kan innebära att verksamheten snabbt måste bemanna upp vilket medför extra kostnader. Exempelvis kan det vara förstärkt bemanning för boende i livets slutskede och oroliga boende som kräver ständig tillsyn. Korttids har ökat omvårdnadsbemanningen med 15 tjänster från föregående års period för att möta vård och omsorgsbehovet. Det behövs en översyn av resursfördelningen till korttidsverksamheten då uppdraget inte ryms inom tilldelad budget.

Vård och omsorg i särskilt boende

För närvarande finns det 657 platser i särskilt boende för äldre och det är ingen förändring det senaste året. I egen regi finns 327 platser, upphandlat som entreprenadavtal finns 190 platser och upphandlat som ramavtal finns 140 platser. Fram till och med juni månad har det funnits många lediga demensplatser. I juni beslutade socialnämnden om en tillfällig justering av prioriteringsordningen som innebär att fördelningsnyckeln togs bort och avtalet för platserna inte längre styr fördelning. Vid slutet av delår 2 kvarstår fem tomma demensplatser i förhållande till innan förändring av prioriteringsordning då närmare 20 demensplatser var lediga. De somatiska platserna är fortsatt fullbelagda.

Kön till plats på särskilt boende har utökats och i slutet av augusti 2023 står ett drygt 60-tal personer i kö. Bedömningen är att det kommer att vara kö till särskilt boende då det inte tillkommer nya platser förrän under 2026, förutsatt att planerat byggprojekt följer tidplan.

Avdelningen särskilt boende (egen regi, exklusive korttidsenhet)

För perioden redovisas ett underskott för avdelningen på 6,3 mnkr (exklusive korttidsenheten är underskottet 2 mnkr). För helåret prognostiseras ett underskott på 3,7 mnkr. Det är obalans i ekonomin för de flesta boendena men den totala ekonomin förbättras tack vare tillskott av statsbidrag och arbete med bemanning.

Främsta anledningarna till obalans i ekonomin

- Utökade kostnader för bemanningssjuksköterskor.
- Överanställning för att täcka frånvaro.
- Sjuklönekostnader överstiger budget
- Timvikariekostnader överstiger budget
- Övertiden fortsatt hög överstiger budget.

Prognosen visar på ett på underskott 3,7 mnkr dock hade underskottet varit större utan tillskott av statsbidrag. Det är dock ett underskott för flera enheter inom avdelningen, främst korttidsenheten som redovisas under egen rubrik ovan.

Här listas de främsta anledningarna till underskottet i prognosen och vilka åtgärder som avdelningen arbetar med:

- Höga kostnader för sjuklönerna, som dock har minskat, och här pågår arbete för att minska sjuktagen ytterligare. Avdelningen arbetar aktivt för att minska antalet sjukfall inom äldreomsorgen med till exempel hälsosatsningsprojektet.
- Återkommande behov av förstärkt bemanning.
- Timvikarier - höga kostnader men något lägre än föregående år. Arbetar med personalrörligheten och resursfördelning genom "gröna turer"
- Övertidsersättningen ökar med 12 procent. Enheterna arbetar för att minska övertiden genom att överanställa för att kunna täcka viss mån av frånvaro och ökat bemanningsbehov med egna resurser.
- Löneökningar med 3 000 kronor i månaden för nyutbildade undersköterskor samtidigt som personalomkostnaderna ökar.
- I prognos utgår verksamheten från de kvalitetskrav som är ställda för ett särskilt boende. Boenden på landsbygden har mindre möjlighet att låna in personal från en annan enhet. Det betyder att flera mindre enheter behöver ta in vikarier. När vikarier ej finns att tillgå så förskjuts ordinarie personals arbetstid eller beordras in med ökade kostnader som följd. Ersättningen per vård dygn räcker helt enkelt inte till på de flera enheter.
- Förändringar i schema och arbetssätt, fortsatt arbete med effektiv bemanning. Anställa på vakanta rader, se över helganställning på nytt.

Hemsjukvård

För perioden redovisas ett underskott mot budget med 0,8 mnkr. Nettokostnaden för perioden har ökat med 10 procent i jämförelse med föregående år, motsvarande period.

Bidragande orsaker till detta är bland annat att verksamheten under sommarmånaderna bemannat upp med fysioterapeuter för att kompensera att bristen under våren, samt med tanke på tanke på det patienttryck som var på korttidsenheten föregående sommar.

Verksamheten blev även tvungna att avropa en hyrsköterska under åtta sommarveckor vilket inneburit ökade kostnader, även bostadskostnader.

Hjälpmedelkostnaderna ökar men har stannat av vilket till viss del kan bero på att det varit färre antal palliativa patienter under sommaren som då har lett till minskade kostnader för sängar, madrasser och liftar.

Erhållna och förväntade statsbidrag är också en bidragande faktor till periodens underskott då det är svårt att göra en exakt beräkning på uppskattade kostnader och äskande av statsbidrag.

För helåret förväntas överskott på 1,3 miljoner kronor vilket beror på intäkter i form av statsbidrag. Enheterna gör ett sämre resultat jämfört med föregående prognos. Enheternas samlade prognos visar ett underskott på 5,7 mnkr vilket inte täcks av erhållna statsbidrag på

totalt 5,1 mnkr. Faktiska kostnader är som beskrivet under resultat för perioden svårt att exakt beräkna inför äskande av statsbidrag vilket är en förklaring till varför resultat för perioden och prognos i hemsjukvårdens fall förändras under året. Prognosen för hjälpmedel visar ett underskott på 896 000 kr även om kostnadsökningstakten har avstannat något sedan föregående prognos.

Omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning, SoL

Verksamheten omfattar bostad med särskild service SoL, boendestöd, sysselsättning och träffpunkter för personer med psykisk funktionsnedsättning. Antalet personer med boendestöd är i nivå med föregående år. Ett fyrtiotal brukare har bostad med särskild service och antalet är i princip oförändrat. Övervägande del av insatsen bostad med särskild service köps ifrån privata utförare. Det finns endast sex platser i egen regi.

Omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning, SoL, egen regi

Verksamheten bedrivs av avdelningen för omsorg om personer med funktionsnedsättning som i övrigt arbetar med LSS-insatser. Verksamheten bedrivs som resultatenhet och för perioden är det ett underskott på 0,4 mnkr. Prognosen visar på ett underskott på cirka 1,6 mnkr.

Insatser enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)

LSS-insatserna omfattar bland annat bostad med särskild service, personlig assistans, daglig verksamhet, korttidsvistelse samt ledsagare och kontaktpersoner.

För perioden är det ett underskott mot budget för LSS-verksamheten på 37 mnkr och en nettokostnadsökning på drygt 12 procent. För helåret prognostiseras ett stort underskott på 53 mnkr och en nettokostnadsökning på 10 procent. För 2022 redovisades ett underskott på 34 mnkr. Kostnadsökningarna avser främst bostad med särskild service och externa platser. Äldreomsorgen har senaste åren fått stora statsbidrag men för LSS-området finns det i princip bara ett litet statsbidrag till brukarnas ersättning inom daglig verksamhet.

Eftersom det fortfarande är mycket låga kostnader för LSS-verksamheten inom Region Gotland, nationellt sett, betyder det att verksamheten är rejält underfinansierad. I budgetskrivelserna påtalas årligen att det behövs budgettillskott. Största delen av verksamheten, förutom personlig assistans, utförs av i egen regi inom avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning. Nu är det underskott både hos myndighetsavdelningen (beställare) och egenregin (utförare). I en beställar-utförarmodell är det viktigt att utföraren har rimlig ersättning. Detta blir problematiskt då ersättningen till utföraren skulle behöva höjas men det finns inte budgetmedel till detta.

Slutsatsen är, liksom tidigare, att eftersom förvaltningen bedriver LSS-verksamheten med mycket låga kostnader men ett stort budgetunderskott så är verksamheten underfinansierad och en utökning av budgetramen nödvändig.

Funktionshinderenheten inom myndighetsavdelningen arbetar aktivt med placeringar på bostad med särskild service. Ett samarbete och en planering med avdelningen för personer med funktionsnedsättning (OOF) pågår för att kunna flytta brukare från extern placering på fastlandet till placering i egen regi på Gotland. Förutsättningen för detta är att fler boende platser tillskapas och nu byggs nya boenden på Gotland. Under 2024 kommer egen regin ha sex nya boendeplatser i ett nytt boende på Terra Nova i Visby. Samtidigt kommer också en privat utförare att kunna erbjuda ytterligare tolv platser. Att brukare placeras eller

flyttar hem blir långsiktigt en mindre kostsam lösning. Dock finns inga budgetmedel för att köpa platser i de nyproducerade enheterna vilket är ett stort problem. Det finns brukare i kö som väntat länge på att få sitt behov tillgodosett vilket gör att socialförvaltningen måste erbjuda bostad.

För LSS korttidsvistelse prognostiseras ett högre utfall än budgeterat på helår. Det beror på att fler barn som är placerade på fastlandet av socialförvaltningen, har behov av korttidsvistelse för att kunna bo kvar i sitt familjehem. Går myndighetsavdelningen inte in med korttidsvistelse riskerar familjehemsplaceringen att få ett sammanbrott och det skulle leda till negativa effekter för barnen. Generellt är det höga dygnskostnader för korttidsvistelse på fastlandet och det är svårt att hitta andra eventuellt billigare alternativ för verkställighet.

Socialförvaltningen ersätter privata utförare inom personlig assistans för sjuklöner. Det är fortsatt höga kostnader och det finns ingen tendens till minskade kostnader under 2023. Kostnaderna går inte att påverka utifrån rådande lagstiftning men verksamheten har bra rutiner finns som säkerställer en rättssäker hantering av sjuklöner.

Bostad med särskild service LSS

Det är fortsatt höga kostnadsökningar för bostad med särskild service enligt LSS för vuxna samtidigt som det fortfarande är kö både till grupp- och servicebostad.

Kostnaderna har ökat med 13 procent för perioden och för helåret är prognosen en ökning på 15 procent. Det beror i huvudsak på dyrare externa placeringar för brukare med komplexa behov av gruppboende. Dessa går inte i dagsläget att tillgodose inom regionens egna boenden. Brukarna kräver en hög kompetens hos personal samt en hög personalbemanning vilket i dagsläget och under året kommer tillgodoses via externa placeringar. Kostnaden för egenregi ökar också.

Egen regi LSS-insatser samt socialpsykiatri – avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning

Avdelningen omsorg om personer med funktionsnedsättning omfattar alla insatser inom LSS förutom personlig assistans. I avdelningen ingår även socialpsykiatri som redovisas under avsnittet Omsorg om personer med psykisk funktionsnedsättning, SoL, egen regi.

Avdelningen har ett underskott mot budget med 18,3 för LSS-verksamheten och en kostnadsökning på 12 procent. Det beror till stor del ökad bemanning för att säkra arbetsmiljö, komplexa ärenden som kräver mer bemanning samt ökade löner och personalomkostnader. Helårsprognosen för LSS-insatser visar på ett underskott på cirka 26 mnkr vilket främst avser insatsen bostad med särskild service och korttidsvistelse, främst orsakerna till detta är:

- Avdelningen har ökad mertid och övertid som till stor del beror på avsaknad av vikarier, basansvar och fler komplexa ärenden.
- Verksamheter utanför Visby har ökat eller ökar bemanning på grund av komplexa ärenden. I vissa fall handlar det om behov av dubbel bemanning på grund av arbetsmiljöskäl, i andra fall krävs en till en bemanning för att individer är utmanande och är en fara för sig själva eller omgivningen. En verksamhet har också fått ändra nattbemanning från jour till vaken natt.

- Ombyggnad av lokaler för att kunna erbjuda personalutrymmen enligt arbetsmiljökrav.
- Svårigheter att få gruppbestäder med fyra platser att gå runt ekonomiskt.
- Det är en stor osäkerhet kring hur schemaändringar kopplat till §13 samt bilaga J kommer att påverka avdelningen. Farhågor finns att detta kommer driva till än högre personalkostnader men även större omsättning av personal.
- Högre personalomsättning gör att det blir många nya introduktioner vilket kräver resurser.

Avdelningen arbetar med åtgärder för att begränsa kostnadsutvecklingen:

- Noggrant följa utveckling av behov hos kunder/brukare för att där med också anpassa personalstyrka mer exakt efter verksamheten. Men också rapportera och diskutera förändrat behov med myndighetsavdelningen.
- Fortsatt införande av planeringsverktyg för att trygga arbetsmiljö men också bemanna utifrån det faktiska behovet.
- Överanställa 10 procent i områdena för att kunna minska övertid och sjuktal på grund av övertidsarbete.
- Arbeta vidare med gröna turer för att bli mer träffsäker med dess förläggning.
- Öka flexibiliteten ytterligare genom att stärka medarbetare så de klarar arbeta i fler verksamheter.
- Avdelningen arbetar med ”Aktiv sjukskrivning” och hoppas därmed att det kommer påverka sjuktal i en positiv riktning.
- Se över planeringen för barn på korttids för att se om verksamheten ytterligare kan effektivisera fördelning av dygn och nyttja resurserna mer effektivt.

Daglig verksamhet

Verksamheten bedrivs till största del i egen regi och det finns tre privata utförare. Kostnaderna under perioden ökat med 11 procent. För helåret är prognosen en kostnadsökning på 10 procent.

Daglig verksamhet egen regi, LOV

Verksamheten i egen regi bedrivs med en ekonomi i balans för perioden och för helåret prognostiseras ett litet underskott. Antal brukare är i princip oförändrat.

Personlig assistans

Verksamheten omfattar personlig assistans enligt SFB (Socialförsäkringsbalken) och enligt LSS. Antalet timmar inom personlig assistans har minskat något jämfört med föregående år. Dock kan detta ändras snabbt utifrån nya brukare med stora behov. Kostnaderna för perioden ökar med 7 procent till 46 mnkr och prognosen för 2023 är en kostnadsökning med 2 procent. Utförande av verksamheten sker helt i privat regi. Regionen betalar för sjuklöner inom personlig assistans och dessa kostnader är fortsatt höga. Kostnaden är inget som socialförvaltningen kan påverka, det finns en satt schablonersättning som ska beviljas de anordnare som söker ersättning för sjuklöner.

Individ- och familjeomsorgen

Individ- och familjeomsorgen omfattar främst barn- och ungdomsvård, beroendevård och försörjningsstöd. Individ- och familjeomsorgen redovisar ett underskott mot budget på 3,5 mnkr. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd samt barn- och ungdomsvård ligger fortsatt i nivå med budget. Däremot kvarstår utmaningar inom skadligt bruk och beroende samt för övrig vuxenvård. Nettokostnaden har ökat 4 procent vilket motsvarar 7,2 mnkr.

För helåret prognostiseras ett underskott mot budget för individ- och familjeomsorgen med 7,1 mnkr. Det är en liten förbättring jämfört med föregående prognos. En kombination av att mer stimulansmedel inkommer under året och att prognostiserade kostnader för placeringar justerats förändrar resultatet positivt.

Barn- och ungdomsvården

Verksamhetsområdet omfattar kostnader för myndighetsutövning, öppenvårdsverksamhet samt institutions- och familjehemsplaceringar. Området redovisar ett överskott mot budget med 0,7 mnkr. Nettokostnaden har ökat 6,0 procent vilket motsvarar 5,1 mnkr. I perioden har det inkommit 1,3 mnkr i form av stimulansmedel kopplat till familjehemsvård och psykisk hälsa vilket bidrar positivt till verksamhetsområdets resultat. Även om barn- och ungdomsvården har en budget i balans är periodens resultat varierande inom verksamhetsområdets olika delar.

Kostnaderna för myndighetsutövning och utförarverksamhet är lägre än budgeterat till följd av vakanser, föräldraledigheter och korttidsfrånvaro. En enhet har haft inhyrd personal under perioden för att klara av arbetet, kostnaderna har dock kunnat hållas inom budgetramen. Kostnaderna för institutionsvård är också lägre än budgeterat. Det är dels en effekt av lägre volymer i extern regi och dels en effekt av en schemaförändring vid avdelningens egna utredningshem. Familjehemsvården har däremot högre kostnader än budgeterat. SKR:s höjning av arvoden har medfört en kostnadsökning för familjehem i egen regi. Volymerna har samtidigt ökat då flertal familjer med många barn varit i behov av jourplaceringar där de flesta har eller kommer övergå till stadigvarande vård. Volymerna har ökat totalt 11 %. Andel vårddygn i konsulentstödda familjehem har också ökat vilket påverkat kostnaderna.

Placerade barn och unga i institutionsvård, jan-aug

	Antal individer* 2021	Antal individer* 2022	Antal individer* 2023	Antal vårddygn 2021	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Diff vårddygn 22/23
HVB barn & unga <i>extern regi</i>	27	20	18	4 680	3 277	3 060	-217
HVB barn & unga <i>egen regi</i>	2	5	-	291	856	-	-856
HVB föräldrabarn <i>extern regi**</i>	11	11	15	575	691	833	142
HVB föräldrabarn <i>egen regi**</i>	29	27	27	1 729	1 685	1 708	23
Stödboende <i>extern regi</i>	6	3	4	648	670	622	-48
Stödboende <i>egen regi</i>	-	4	-	-	261	-	-261
Totalt	75	70	64	7 923	7 440	6 223	-1 217

Placerade barn och unga i familjehemsvård, jan-aug

	Antal individer*	Antal individer*	Antal individer*	Antal vårddygn	Antal vårddygn	Antal vårddygn	Diff vårddygn
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	22/23
Konsulentstöd	17	14	20	3 353	2 809	4 367	1 558
Tillfälliga	9	8	6	487	957	384	-573
Delsumma	26	22	26	3 840	3 766	4 751	985
Egen regi	61	60	57	12 464	10 738	10 935	197
Tillfälliga	35	37	37	2 746	3 014	3 722	708
Delsumma	96	97	94	15 210	13 752	14 657	905
Totalt	122	119	0	19 050	17 518	19 408	1 890

**En individ kan förekomma i flera placeringsformer under året. Antalet avser totalt antal placerade för perioden och är inte samma som antal aktuella placeringar just nu.*

Kostnaderna för barn- och ungdomsvården beräknas bli 0,4 mnkr högre än budgeterat. Antalet externa institutionsplaceringar har varit betydligt lägre än tidigare år men ökat något under sen vår. Volymerna förväntas ligga på nuvarande nivå årets sista månader varpå kostnaden beräknas öka. Kostnaderna för placering i familjehem beräknas också öka till följd av volymökningen som varit. Då verksamhetsområdet har pågående rekryteringar förväntas personalkostnaderna samtidigt bli något lägre än budgeterat. Detta samtaget medför det beräknade underskottet.

En handlingsplan togs fram under våren i syfte att vidta åtgärder som förväntas ge positiva ekonomiska effekter. Handlingsplanen innehåller t ex aktiviteter kring att skapa effektiva processer mellan enheter samt att öka samverkan för att kunna utveckla utbudet av insatser.

Skadligt bruk och beroende (beroendevård)

Verksamhetsområdet för skadligt bruk och beroende redovisar ett underskott mot budget på 6,4 mnkr. Nettokostnaden har ökat 16 procent vilket motsvarar 3,8 mnkr. Underskottet beror på att kostnaden för institutionsplaceringar är högre än budget.

Behovet av vård enligt SoL ökade under hösten 2021 och var på en hög nivå hela 2022. Antalet vårddygn har succesivt sjunkit under 2023 men är fortsatt på en högre nivå än budgeterade medel. Behov av vård enligt LVM (lag om vård av missbrukare) har samtidigt ökat markant under första halvåret 2023. Då LVM-vård är dyrare per vårddygn än vård enligt SoL har kostnaderna för institutionsvård ökat trots att antalet vårddygn totalt är längre än samma period föregående år.

Utförarverksamheterna inom beroendevården har en budget i balans. Resultatet påverkas positivt av att stimulansmedel inkommit i perioden som avser intäkter för hela året. Antalet köpta dygn på Birkagården har varit lägre än tidigare år och budgeten för denna post är därmed också i balans.

Placering beroendevård, jan-aug

	Antal individer* 2021	Antal individer* 2022	Antal individer* 2023	Antal vårddygn 2021	Antal vårddygn 2022	Antal vårddygn 2023	Differens vårddygn 22/23
SoL	18	38	22	1 770	3 588	2 483	-1 105
LVM	5	5	12	789	496	1 400	904
LVU	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	23	43	34	2 559	4 084	3 883	-201

Det prognostiserade resultatet för beroendevården är ett underskott om 8,1 mnkr. Antalet institutionsplaceringar beräknas sjunka under hösten men kostnaderna kommer trots detta inte hamna i nivå med budget.

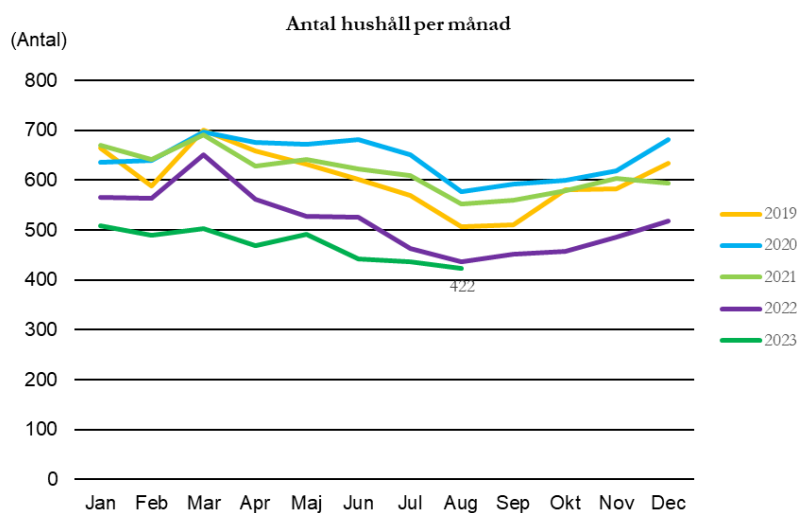
En handlingsplan togs fram under våren med åtgärder för att nå en budget i balans. Bland annat har två tjänster tillsats för att kunna erbjuda insatser och stöd efter avslutad placering. Satsningen ska bidra till att färre individer återfaller i missbruk. Satsningen har gjorts med finansiering via stimulansmedel. Aktiviteterna har börjat få effekt och ett fortsatt arbete kommer ske under hösten. Kostnaderna beräknas dock inte kunna sjunka till att bli i nivå med budget innevarande år.

Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd)

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott mot budget på 2,0 mnkr. Trots hög inflation och ekonomiska utmaningar i samhället har antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd fortsatt att minska. Nettokostnaden har minskat 5 procent vilket motsvarar 2,0 mnkr.

Nettokostnaden för försörjningsstödet är 2,0 mnkr lägre än budgeterat för perioden.

En fortsatt minskning av hushåll som uppbär försörjningsstöd per månad har bidragit till minskade kostnader. Nettokostnaden har sjunkit 7,5 procent jämfört med samma period föregående år. Det motsvarar 2,8 mnkr.

Enligt trenden beräknas kostnaderna för utbetalt försörjningsstöd öka under hösten varpå verksamheten prognostiserar ett överskott på 0,1 mnkr. Avdelningen fortsätter att jobba utifrån den handlingsplan som tagits fram tillsammans med Avdelningen för arbetsmarknad och etablering. Handlingsplanen innehåller aktiviteter som syftar till att skapa en tydligare struktur samt utveckla samverkan i syfte att få fler individer i egen försörjning.

Övrig vuxenvård

Verksamhetsområdet för övrig vuxenvård, som framförallt omfattar Familjefrid, redovisar ett underskott mot budget med 3,5 mnkr. Antal vårddygn är fler än samma period föregående år. Behovet av placering i skyddat boende med särskild kompetens har funnits vilket ger höga dygnskostnader. Detta i kombination med längre placeringar påverkar den totala kostnaden. Särskild kompetens kan vara hedersproblematik eller samsjuklighet.

Kostnaderna inom verksamhetsområdet prognostiseras bli något lägre under årets sista månader. Förväntat resultat är ett budgetunderskott på 3,9 mnkr.

Bostadspolitiska frågor (bostadsanpassning)

Bostadsanpassningen bedrivs inom myndighetsavdelningen. För verksamheten bedöms ekonomin vara i balans med ett litet överskott, både för perioden och för helåret.

För bostadsanpassningsbidrag syns en betydligt högre kostnad för perioden, jämfört med motsvarande period, föregående år. Kostnader för bostadsanpassningsbidrag har ökat markant på grund av antal beslut av beviljade hissar. Under de senaste tre åren har den totala kostnaden för hissar nästan tredubblats från cirka 460 000 sek till nästan 1 400 000 (fram till augusti 2023). Antalet ansökningar om hissar har ökat, men för tillfället finns inga aktuella ansökningar som väntar på handläggning och beslut. Antalet ansökningar om hissar följs kontinuerligt och ett register är framtaget för att enklare kunna använda begagnade hissar eftersom det är en mindre kostnad.

Flyktningmottagning

Verksamheten har ett överskott mot budget på 0,9 mnkr. Flyktningverksamheten finansieras med medel från migrationsverket. Då schablonersättningarna varit högre än kostnaderna för administration och insatser har verksamhetsområdet ett positivt resultat.

Verksamhetsområdet flyktning prognostiserar ett överskott mot budget på 0,5 mnkr. Intäkterna förväntas bli längre under årets sista månader då ersättningar som ska täcka administration redan är utbetalt för helåret. Eftersom kostnaderna inte sjunker förväntas resultatet bli något sämre.

Ekonomirapport organisation januari-augusti, tkr

	Budget Jan - Aug 2023	Utfall Jan - Aug 2023	Avvikelse Jan - Aug 2023	Utfall Jan- Aug 2022
52 Socialnämnd	-1 068 082	-1 067 444	638	-992 742
52001 SOF, gemensamt	-19 360	-18 436	924	-15 986
52002 Myndighetsavdelning	-731 805	-699 552	32 253	-664 695
52003 SÄBO	-29 971	-36 312	-6 341	-29 126
52004 Hemtjänst	-24 530	-29 683	-5 153	-25 986
52005 OoF	-16 902	-35 593	-18 691	-22 921
52006 Hemsjukvård	-44 097	-44 881	-784	-39 994
52007 IFO	-186 823	-190 322	-3 499	-183 128
52008 Kvalitetsavdelning	-8 971	-8 748	223	-7 501
52010 HR-Avdelning	-5 624	-3 917	1 707	-3 403

Ekonomirapport organisation prognos helår, tkr

	Budget 2023	Senaste prognos 2023	Avvikelse	Utfall 2022
52 Socialnämnd	-1 602 729	-1 602 729	0	-1 472 058
52001 SOF, gemensamt	-28 894	-23 793	5 101	-21 415
52002 Myndighetsavdelning	-1 097 901	-1 061 637	36 264	-1 004 359
52003 SÄBO	-45 707	-49 438	-3 731	-39 546
52004 Hemtjänst	-37 563	-43 699	-6 136	-33 131
52005 OoF	-23 879	-51 097	-27 218	-30 040
52006 Hemsjukvård	-66 156	-64 845	1 311	-60 433
52007 IFO	-280 415	-287 472	-7 057	-270 826
52008 Kvalitetsavdelning	-13 730	-12 981	749	-6 847
52010 HR-Avdelning	-8 484	-7 765	719	-5 462

8.6 Åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott

2023 har socialförvaltningen en ekonomi i balans tack vara tillskott av statsbidrag. Däremot ser det ekonomiska läget betydligt sämre ut 2024 då stor del av statsbidragen upphör.

Inom socialförvaltningen genomförs olika åtgärder som syftar till sänkta kostnader, en anpassning till de ekonomiska förutsättningar 2024. Framst arbetar verksamheterna med åtgärder för att sänka sjuktalet samt få en hållbar bemanning. Detta påverkar också kompetensförsörjningen, som tillsammans med ekonomin, är socialförvaltningens största utmaning. Samtidigt är det stora kostnadsökningar som beror på rådande inflation.

8.7 Investeringar

För närvarande finns investeringsmedel för två boenden, dels Tingsbrogården, dels ett nytt äldreboende i Klintehamn. När byggnation ska påbörjas förs investeringsmedlen över till teknikförvaltningen.

Vad gäller om- och tillbyggnad av äldreboendet Tingsbrogården kommer detta att försenas och fördyras betydligt. I nuläget väntar förvaltningen på en ny vattendom vilken meddelas först efter årsskiftet och beroende på utfallet av detta så återkommer socialförvaltningen med förändrat investeringsäskande, troligen till budgetberedningen våren 2024.

Socialnämnden har också beviljats investeringsmedel med 165 mnkr för ett nytt äldreboende i Klintehamn som planeras vara klart 2025. För 2023 finns 30 mnkr beviljat men ännu inte inlagt i investeringsbudgeten, bedömningen är att endast en del av budgeten kommer att gå åt 2023.

En ny gruppboende enligt LSS håller nu på att byggas på Terra Nova i Visby. Den bedöms vara klar till början av 2024. Investeringsmedel på 30 mnkr är överfört till teknikförvaltningen.

I övrigt finns det en investeringspott med 5 mnkr för anpassning och ombyggnad av lokaler och inköp av utrustning. Det finns också en pott för investering i IT och välfärdsteknik med 3 mnkr. För närvarande har endast 0,3 mnkr använts av potten, till en lokalanpassning. Bedömningen är att endast en mindre del av investeringspotten kommer att användas, då det som rör äldreomsorgen till viss del kan finansieras med statsbidrag.

Investeringsrapport, tkr

Projektstruktur	Budget 2023	Utfall 2023 Jan- Aug	Avvikelse budget 2023
Investeringsprojekt	-49 700		49 700
26006 Utrustning, inventarier och lokalanpassningar	-7 700		7 700
26007 SÄBO Klintehamn	0		0
26010 Tillbyggnad Tingsbrogården	-42 000		42 000

9 Uppföljning av aktiviteter i verksamhetsplanen

Social hållbarhet

Aktivitet	Status	Färdiggrad
01. Alla fullföljer gymnasiet och har förutsättningar för ett livslångt lärande		
Fortsätta arbetet med former för att främja skolnärvaro i samverkan med utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och hälso- och sjukvårdsförvaltningen.		
<p>Kommentar:</p> <p>Ett nytt samverkansforum av barn 6-16 år har nu bildats och fått namnet Fossam, detta i syfte att förvaltningsövergripande samverka för att i ett tidigt skede säkerställa att barn/unga erbjuds förebyggande insatser utifrån behov. Fossam har under våren utvärderats och beslut är fattat om fortsättning med vissa ändringar från projektiden.</p> <p>Under hösten 2023 kommer ett arbete inledas där chefer från flera verksamheter från både SOF, UAF och HSF tillsammans ska se på ett antal avidentifierade ärenden som elevhälsan tagit fram. Detta med fokus på ärenden där behoven ligger på den sk "röda nivån", där behov hos individen är omfattande och komplexa och kräver insatser och anpassningar från flera förvaltningar och där skolfrånvaron fortsatt är hög. Detta för att tillsammans se på vilken utveckling som behövs avseende både samverkan och insatser för att möta behoven på rätt sätt och främja skolnärvaro.</p>		
Utveckla SIP som arbetsmodell		
<p>Kommentar:</p> <p>Arbetet pågår i två delar.</p> <ol style="list-style-type: none"> Riktlinje för utskrivningsprocessen är framtagen och implementering påbörjades i slutet på november 2022 och workshops har genomförts i samverkan med hemtjänsten. Arbetet med utskrivningsprocessen hanteras i Projektet Trygg Omsorg i hemmet med målet att öka antalet SIP i hemmet vid utskrivning och i förebyggande syfte. Det finns en sammansatt arbetsgrupp där IFO har en representant. Gruppen leds av samverkansledare från RSF. Gruppen arbetar för en utbildningssatsning som kommer att erbjudas digitalt under året där samtliga medarbetare inom avdelningen skall prioritera att delta. Arbetet har avstannat under föregående år då skolans ansvar i SIP skall klargöras. 		
02. Befolkningen har likvärdiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och alla barn har goda uppväxtvillkor		
Hälso- och friskvårdsarbete och fysisk aktivitet prioriteras i syfte att öka välmående inom verksamheten och uppnå god hälsa för individen		
<p>Kommentar:</p> <p>Det finns ett aktivt tänk kring fysisk aktivitet inom hela förvaltningen. Det finns förhoppningar om synergi effekter mellan satsningen på friskvård för medarbetare och fysisk aktivitet för brukare/klienter/patienter.</p> <p>I myndighetsutövande tas fysisk aktivitet och hälsa upp för barn, unga, vuxna och äldre. Olika samarbeten har inletts med idrottsrörelsen för att flera ska kunna vara fysisk aktiva.</p>		
Genomföra prioriterade aktiviteter enligt förvaltningens plan för arbetet med våld i nära relationer		
<p>Kommentar:</p> <p>Arbetet pågår i enlighet med planen. Rapport gavs till SON i juni.</p>		
Öka kunskapen och skapa rutiner för att möta barn med sexuellt avvikande beteende.		
<p>Kommentar:</p>		

Utbildning har under våren genomförts både på basnivå och fördjupad nivå. Utbildningen har även erbjudits andra aktuella professioner från andra förvaltningar. Avdelningen har i dag ökade kunskaper för att möta barn och ungdomar med sexuellt avvikande beteende. Avdelningen har även utbildat två socialsekreterare i Erasor som är ett forskningsbaserat beslutsstöd för bedömning av risk för återfall i sexuellt utagerande beteende för 12 till 18 år gamla ungdomar som misstänks ha gjort sig skyldiga till någon form av sexuella övergrepp alternativt är dömd för det redan.

Utveckla samverkan både internt och externt för att möjliggöra för personer med behov av stöd från flera verksamheter att få sysselsättning.		
--	--	---

Kommentar:

Flera samverkansmöten med Avdelningen för arbetsliv och etablering har ägt rum. En arbetsgrupp har arbetat fram en handlingsplan där en del är att även Hälso- och sjukvården finns med i vår ledningsstruktur för samverkan. En handlingsplan har också tagits fram för att utveckla samverkan mellan UAF och SOF i syfte att skapa en organisation som bidrar till att fler får egen försörjning.

En förstärkning med 50% hos försörjningsstödet där en medarbetare har ett specifikt uppdrag att samverka med primärvården. Ett riktat arbete har under våren gjorts i samverkan med VC Visby söder vilket även kommer att fortsätta under hösten.

03. Gotland har god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar

Avdelningarna inventerar befintliga rutiner och riktlinjer för samhällsstörningar och vid behov uppdatera och ta fram nya rutiner och riktlinjer		
--	--	---

Kommentar:

Kontinuerligt arbete. Riskanalys av verksamheterna har påbörjats. Rutiner och planer ses över. Finns en bra struktur för arbetet inom avdelningarna.

Förvaltningsledningen genomför övning utifrån reviderat/nytt underlag för extraordinärhändelse.		
---	--	---

Ekonomisk hållbarhet

Aktivitet	Status	Färdiggrad
-----------	--------	------------

Ekologisk hållbarhet

Aktivitet	Status	Färdiggrad
-----------	--------	------------

07. Gotlands klimatavtryck minskar

Genomföra prioriterade aktiviteter utifrån miljöplanen		
--	--	---

Kommentar:

Inventeringen av plastanvändningen är genomförd inom flera enheter i förvaltningen. I flera fall har man ersatt engångsprodukter och plastprodukter med andra alternativ.

Miljöplanen

Delaktivitet	Status	Färdiggrad
--------------	--------	------------

Inventera plastanvändning inom avdelningen.		
---	--	---

Kommentar:

Inventeringen är genomförd inom IFO och hemsjukvården samt inom dagverksamheten. Inom SÄBO och OOF är flera enheter klara medan det fortsatt pågår en inventering inom några enheter. Inom hemtjänsten är inventeringen påbörjad.

Utifrån inventering av plastanvändning, ta bort minst tre produkter innehållande fossil plast.		
--	--	---

Kommentar:

Inventeringen pågår och inom flera enheter inom särskilt boden har man börjat använda förvaringsburkar i glas istället för plast. Även medicinkoppar har bytts ut till fossilfri plast samt haklappar i tyg har ersatt haklappar i plast.

Inom OOF har inventeringen skett inom flera enheter och man har bland annat identifierat plastpåsar, plastredskap, plastmatlådor som fortlöpande skall ersättas med vaxduk, glas och trä

Inom IFO har inventering skett och där har man bland annat tagit bort plastmuggar.

Inom dagverksamheten har flera åtgärder vidtagits såsom att ersätta engångsprodukter samt plastfolie och plastpåsar.

När det är möjligt ska engångsprodukter bytas ut till flergångsprodukter.		
---	--	---

Kommentar:

Inom IFO har man tagit bort engångsmuggar. Inom säbo ersätter man haklappar i plast till haklappar i tyg. Inom flera enheter har man ersatt bland annat plastfolie med glasburkar eller bivaxdukar.

Kvalitet

Aktivitet	Status	Färdiggrad
-----------	--------	------------

10. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster upplever att det är lätt att komma i kontakt med berörd verksamhet inom regionen

Gotland.se/senior ska kommuniceras internt och externt för att öka användningen av sidan.		
---	---	--

Kommentar:

Det är framtaget ett antal aktiviteter för hur kommunikation skall ske. Ett utskick har bla gått ut till de som fyllt 65 år under året. En annan aktivitet har varit att marknadsföra seniorsidan på pensionärsorganisationernas bygdegårdsturné. Seniorsidan var även nominerad till förnyelsepriset. Seniorsidan kommer att flyttas med till "nya" gotland.se där den kommer att få en tydligare placering.

Ökad tillgänglighet genom att erbjuda e-tjänster, ta bort telefontider och "ej skicka vidare samtal".		
---	--	---

Kommentar:

Pågår arbete i flertalet av avdelningar för att öka tillgängligheten genom att digitala lösningar, presentation av kontaktuppgifter och ta bort telefontider.

11. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster kan vara medskapande och blir respektfullt bemötta

Bedömning av medskapande och brukaredelaktighet ska beskrivas i förändrings- och utvecklingsförslag.		
--	--	---

Kommentar:

Flera avdelningar beskriver att delaktigheten finns med i planeringen.

Säbo

Avdelningar har ett pågående arbetet med att fortsatt säkra dokumentation och arbetssätt vid upprättande av genomförandeplan. Under 2023 är ett fokusområde att säkra dokumentation av brukarens delaktighet i genomförandeplanen.

Enheter arbetar aktivt för ta tillvara på förslag från brukare. Detta görs bland annat genom brukarråd, anhörigråd och förslagslådor.

OOF

Daglig verksamhet LSS arbetar tillsammans med Verksamhetsutvecklaren för att öka delaktigheten i arbetet med brukarundersökningens resultat. Samtliga insatsforum inventerar och kartlägger brukarmöten. Funktionsexpertens roll utökas till att kunna hjälpa till med annat än Wellbee.

HSV

Fortsätter att arbeta med förslag till förbättringsarbeten som kommer från medarbetare eller patienter. Bland annat kommer utbildning till anhöriga i förflyttningsteknik att erbjudas under hösten.

Myndighet

I kommande utvecklingsarbeten involveras medborgare genom att testa eller bjudas in i dialog.

Målet är att under processen med att utveckla förenklad handläggning ta hjälp av medborgare så att språket och beskrivningen av processen blir tydlig ur ett medborgarperspektiv. Det kan vara svårt för medborgare att förstå skillnaden i att ansöka förenklat eller på "traditionellt" sätt och för att uppnå effekten att medborgare ansöker mer förenklat är det av största vikt att kunna kommunicera det på ett lättförståeligt sätt. Avdelningen avser därför att involvera medborgare för att hitta rätt språklig nivå.

IFO

Under senare delen av 2022 genomfördes en brukarrevision inom beroendområdet. Under våren 2023 så har en handlingsplan tagits fram utifrån resultatet.

En utvärdering av insatsen "Diagonalen" där intervjuer kommer ske med deltagare för att få in deras tankar kring insatsen.

År 2022 genomfördes brukarundersökningar med placerade barn. Under året har ett arbete skett med resultatet i samtal med barn och familjehem som sedan följts upp i alla placeringar. Aktiviteten ligger nu i de årshjul som upprättas i varje ärende för både barn och familjehem.

QR-kod kopplat till "lämna synpunkter" finns i väntrum och verksamheten arbetar aktivt med de synpunkter som inkommit samt med att medvetandegöra medarbetare för att alla brukare skall informeras om rättighet och möjlighet att lämna synpunkter. Avvikelsehantering och synpunkter ingår som punkt på APT för information, utveckling och uppföljning. Antalet inkomna synpunkter har ökat stadigt under året och arbetssättet har lyfts som ett positivt exempel inom regionen.

12. Hög kvalitet och effektiva processer i verksamhet och tjänster säkras genom ständiga förbättringar, digitalisering, innovation och förnyelsesprång

Fortsatt användning av digitala möten, där digitalt skapar effektivare möten och bidrar till ökad tillgänglighet		
--	--	---

Kommentar:

Digitala möten används i hög grad och möjliggör hög närvaro och flexibilitet. Tjänster för säkra möten testas och kommer möjliggöra att säkerhetskrav uppfylls i varje möte.

Tydliggöra och implementera objektsförvaltningsmodellen		
---	--	---

Kommentar:

Vi har utsett en samordnare inom förvaltningen avseende objektförvaltning. Det har genomförts en gruppering av förvaltningsobjekten och styrgrupper är utsedda samt objektsägare och objektsförvaltare. Ett nätverk har även startat för objektförvaltare.

Utveckla struktur för mer processinriktat arbete mellan beställare och utförare för att säkerställa så långt det är möjligt att finna så bra lösningar som möjligt utifrån perspektiven kvalitet och ekonomi		
--	--	---

Kommentar:

Ett strukturerat samverkansarbete mellan myndighetsavdelningen och avdelningen för omsorg om funktionsnedsatta har pågått sedan hösten 2022 och planeras fortlöpa under hela 2023. Syftet är att få ett friktionsfritt samarbete mellan utförare och myndighetsavdelningen så det gagnar den enskilde. Målet är att förvaltningen har en tydlig och effektiv organisation som leder till att den enskilde får bästa möjliga bemötande och insatser av god kvalitet från ansökan till genomförd insats.

Samverkansarbete pågår mellan myndighetsavdelningen och Individ och familjeomsorgen för att stärka samarbetet och samsynen och utveckla arbetssätten.

Införandeplanen av Barnkonvention för socialförvaltningen 2020-2022

Delaktivitet	Status	Färdiggrad
Barnkonventionen ingår som del av introduktionsprogrammet för nya medarbetare		
Skapa forum att diskutera barns rättigheter inom verksamheten		
På avdelnings- eller enhetsnivå ta fram en införandeplan		

Medarbetare

Aktivitet	Status	Färdiggrad
-----------	--------	------------

13. Region Gotland präglas av en tillitsbaserad kultur

Samtliga chefer ska gå utbildning i tillitsbaserad kultur och tillitsbaserat ledarskap		
--	--	--

Kommentar:

Tre avdelningar är klara och en är nästan klar. De chefer som inte hittills haft möjlighet att gå, kommer att anmäla sig till årets utbildningstillfällen.

Samtliga ledningsgrupper ska ta fram en aktivitetsplan i arbetet med tillitsbaserad kultur		
--	--	--

Kommentar:

Arbetet har påbörjats inom avdelningarna och kommer genomföras inom resterande delar under året.

14. Region Gotland lyckas kompetensförsörja genom aktivt och strategiskt arbete

Öka sysselsättningsgrader		
---------------------------	--	--

Kommentar:

I januari var sysselsättningsgraden hos kvinnor 95,2% och hos män 97,4%. I juni var sysselsättningsgraderna hos kvinnor 95,45% och hos män 97,87%. Andelen heltider fortsätter att öka.

Öka andelen grundutbildade medarbetare i omvårdnad		
--	--	--

Kommentar:

En sista utbildningsomgång inom äldreomsorgslyftet har startats upp med 40 deltagare. Trots äldreomsorgslyftet syns ingen ökning i andelen grundutbildade (hemtjänsten januari: 74,3%, juli: 71,5% och säbo januari: 58,7%, juli: 58,0%).

Öka andelen arbetande efter 65 år		
-----------------------------------	--	--

Kommentar:

Samtliga avdelningar frågar sina blivande pensionärer om de vill och har möjlighet att arbeta kvar. Många nyblivna pensionärer fortsätter arbeta på timme på sin arbetsplats.

Minska personalomsättningen bland enhetschefer		
--	--	--

Kommentar:

Arbete pågår inom avdelningarna med chefers förutsättningar. OOFs enhetschefer genomgår utbildning kring att strukturera sin arbetsdag, hemtjänsten har ett pågående utvärderingsarbete av chefers förutsättningar och har även infört faddrar.

Öka andelen medarbetare som kan rekommendera SOF som arbetsgivare		
---	--	---

Kommentar:

Mäts och följs upp i medarbetarundersökningen (görs i oktober).

Minska antal stora chefsområden med fler än 30 medarbetare		
--	--	---

Kommentar:

Inom alla avdelningar pågår arbeten med att skapa rätt förutsättningar för chefer. Områden ses över inom säbo och hemtjänst och vid behov ändras områdena och nya chefer tillsätts. På Pjäsen har en ny chefstjänst inrättats samt inom hemtjänsten Visby pågår utvärdering av chefsområden.

Öka lönespridningen inom respektive yrkesgrupp		
--	--	---

Kommentar:

Förvaltningen har gjort särskilda satsningar inom ett flertal yrken i löneöversynen. Lönestrukturen har ökats i de övre intervallen men ingångslönerna stiger i samma, eller snabbare, takt vilket motverkar arbetet med att öka lönespridningen. Den här tendensen bedöms fortsätta så länge den nuvarande situationen på arbetsmarknaden består.

15. Region Gotland är en hälsofrämjande organisation där det aktiva förebyggande arbetsmiljöarbetet är i fokus

Avdelningarna arbetar med aktiviteter för att minska andelen konflikter på arbetsplatsen som påverkar arbetet negativt		
--	--	---

Kommentar:

Ett flertal av förvaltningens enheter har använt regionens utbildningsmaterial kring konflikter "Morgan Alling" på APT. Handlingsplaner utifrån medarbetarenkäten har upprättats inom arbetsgrupper och enheter och en uppföljning av resultatet görs i kommande medarbetarenkät.

Avdelningar tar fram hälsofrämjande aktiviteter för att öka frisknärvaron		
---	--	---

Kommentar:

Inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning, dvs de områden som har högst sjukfrånvaro, görs en särskild hälsosatsning samt en satsning på aktiv sjukskrivning för att minska korttidsfrånvaron. I juni hade det ackumulerade sjukalet minskat till 7,90% jämfört med 9,18% i juni 2022.